

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGEN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 8 SEPTEMBER 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

Nationalmuseums

MEDAN SAFSTAHOLMSSAM-
lingens främsta konstverk gått till
Danmark har vårt Nationalmuseum
i stället från Danmark förvärfvat två
moderna arbeten af högt värde.
Det ena är en interiör af Vilhelm
Hammershøj, mästaren i den intima
hembilden, denna speciellt danska
konst. Den här afbildade, som
nu hänger på Nationalmuseum, har
alla Hammershöjs vackraste karak-
tärstika. Hammershøj, som föddes
1864 och således icke längre är ung,
gaf på sin tid upphovet till "Den
frie Udstilling" och åtnjuter ett stad-
gadt anseende som framstående in-
teriörmålare.

Det andra förvärfvet utgöres af
Joakim Skovgaards senaste arbete:
"Och ormen sade till Eva — —".

senaste förvärf.

Skovgaard har utfört ett stort antal
monumentala bibliska bilder och
man kan döma om hans anseende
inom sitt land, då man vet att han an-
förtroddes den största uppgift, som
någonsin erbjudit sig för en målare
inom Danmarks gränser, nämligen
utsmyckningen af Viborgs domkyrka.
Detta arbete fullbordades år 1907
och som bekant är Viborgs dom-
kyrka nu en af Jyllands största se-
värdheter. Den duk, som National-
museum nu äger, är lika ställig som
någon af konstnärens föregående
bibliska bilder, ja, sättes af vissa
kännare öfver dem.

Det är föreningen "Nationalmusei
vänner", som nu åter frikostigt riktat
museets samlingar.

Iduns Jubileum-Artiklar

DEN FRAMSTÅENDE LAKAREN, UNIVERSITETSLÄRAREN och skriftställaren professor Seved Ribbing, hvars böcker torde gjort honom uppskattad långt utanför de kretsar dem han vunnit personligen, ägnar sin artikel åt kvinnan och sjukvården i nutidens samhälle. Han skildrar hur genombrottet till en ny uppfattning af kvinnans uppgift inom sjukvården skedde vid Flo-

rence Nightingales uppträdande under Krimkriget. Man anser nu att del yppersta af kvinnlig begåfning och förmåga icke är för godt att lämnas i sjukvårdens tjänst. Och författaren konstaterar också att alljämt kvinnor, som höra till de bästa inom sin tid, befinnas villiga att gifva "den kärlekens fria medborgargåfva", som är deras krafter och är i de sjukas tjänst.

KVINNAN OCH SJUKVÅRDEN I NUTIDENS SAMHÄLLE.

KVINNAN OCH SJUKVÅRDEN — sjukvården och kvinnan, de hafva hört samman sedan tidernas början. Det var ju helt naturligt, att i det primitiva samfundet den starke mannen skulle taga sin plats i den främsta stridslinjen, vare sig det gällde en kamp emot mänskliga fiender eller mot skogens vilda djur, och att kvinnan stannade i andra linjen, på förbandsplatserna. Öfningsstillfällena voro talrika. Så utbildade sig en erfarenhet, en tradition, hvilken icke stannade vid de yttre skadorna ensamt utan äfven sökte omfatta de invärtes sjukdomarne, vid hvilka dock sjukvården visade sig mera kräfvande men också mera verksam än de famlande försöken med invärtes läkemedel.

Historiens äldsta urkunder bekräfta det stigande intresset för läkekunst och sjukvård, men om ock läkarestånd och vetenskap utbildades och blomstrade, finner man i forntiden endast svaga antydningar därtill, att sjukvården uppfattades såsom en samfundsangelägenhet.

Det är först i och med kristendomens inträde i världen som vården af sjuka, värnlösa och fattiga blifver en den kyrkliga församlingens stora och energiskt tillgodseddade uppgift. Den snabba utvecklingen af denna verksamhet bevitnas icke blott af den äldsta kristna litteraturen, den erkännes äfven af kristendomens motståndare! Redan från den första begynnelsen insågo kyrkans grundläggare nödvändigheten och vikten af att för detta arbete använda kvinnlig erfarenhet och intresse. På grund af de inskränkande band, dem den antika åskådningen pålade all kvinnlig verksamhet i det offentliga lifvet, kunde denna uppgift till en början endast anförtros åt änkor, som uppnått en ganska mogen ålder, men uppdraget att vara "församlingsänka" blef mycket tidigt ett kyrkligt ämbete och mördnades i raden efter biskoparne, presbytererna och diakonerna. Af de tidigare kyrkofädernas skrifter finner man dock, att detta ämbete fordrade så många krafter, att man hvarken kunde upprätthålla den ursprungliga föreskriften om änkostånd eller om den långt framskridna åldern.

Vid klosterväsendets uppkomst och utveckling drog sig det kyrkliga sjukvårdsarbetet in under dess hägn, men kom då tillika in under dess regler och åskådning. Kanske var under folkvandringens periodens stormar skyddet af de fasta klostermurarna nödvändigt för kvinnans humanitära arbete. Säkert är att barmhärtighetssystrar under sekel efter sekel på ett beundransvärdt och oppoffrande sätt uppfyllt sin kallelse kraf-

När så det borgerliga samfundet med sina lagar och ordningar kom att erhålla fastare form och auktoritet, när klosterväsendet i en stor del af Europas högst kultiverade länder upphäfdes, när läkarevetenskap och samhällelig sjukvård kraftigt utvecklades, då var det naturligt, att kvinnans arbete på detta område skulle i allt större utsträckning behöfva anlitas. Det gafs också villigt, det gafs ej sällan i en form, som är värd det varmaste erkännande och beundran. Sjukvårdarinnans utbildning för hennes kall hade dock ingenstädes blifvit ordnad i klara och betryggande former, hennes samfundsuppgift och betydelse hade ej i det allmänna medvetandet nått det erkännande, som är nödvändigt för ett rätt framgångsrikt arbete. Icke sällan kunde man möta den uppfattningen, att de bästa bland tjänande krafter borde dock ägna sig åt de friska. Icke sällan kunde de sjuka hänvisas till vård af individer, hvilka mer eller mindre kunde jämföras med den odödliga typen af Sara Gamp i Dickens' diktning. Det behöfdes en genomgripande reform, och en reform kom också. Den är oupplösligen förknädd med namnet på ett reformerande geni, med namnet Florence Nightingale. Här är icke rum att ingående skildra hennes historia och lefnadsöden. Endast så mycket må här återupplivas i erinringen, som att hon tillhörde en framstående, högt bildad och förmögen familj, att hon var utrustad med en kvinnas yppersta och mest fängslande egenskaper. Redan från barndomen hade hon visat anlag och håg för ömhet och praktisk vård af sjuka och lidande djur och människor. Som uppvuxen hade hon skaffat sig en den allra bästa och fullständigaste insikt i sjukvård, särskildt sjukhusvård. Hon hade på flera ställen inom det brittiska riket inhämtat hvad där stod att lära. Hon hade genom resor i främmande länder utvidgat sina kunskaper. Särskildt är det värdt att minnas att hon år 1849 vid den unga evangeliska diakonissanstalten i Kaiserswerth under Theodor Fliedners ledning en ganska lång tid arbetat såsom en vanlig "syster".

Så kom en dag för henne det stora, det historiska ögonblicket. De engelska regementena kämpade och segrade på Krim, men deras sårade och sjuka saknade den nödvändiga, den tillfredsställande vården. Englands dåvarande krigsminister Sidney Herbert insåg, att här behöfdes en kvinnas hjärta och hand; han insåg ock, att denna kvinna var Florence Nightingale och ingen annan. Den 15 oktober 1854 skref han och erbjöd henne anställning vid arméns sjukvård; hans bref korsade en från henne afsänd skrivelse, i hvilken hon erbjöd sina tjänster. Det storartade verk hon utförde vid krigsskådeplatsen är alltför väl känt för att här behöfva skildras. Blott den lilla statistiska uppgiften må här få ett rum, nämligen att bland de kvinnor, som först ställdes under hennes befäl, voro 60 af protestantisk bekänelse, 25 katolska barmhärtighetssystrar. Det utmärkta arbete, som Florence Nightingale med risk för lif och hälsa utförde för sina kämpande landsmän, väckte i hennes fosterland en storartad entusiasm. Utom andra former af hyllning är att anmärka såsom den mest betydelsefulla, att en nationalbelöning af nära en miljon kronor insamlades, att miss Nightingale anslag denna till skapande af en utbildningsanstalt för sjuksköterskor, hvilken ock kom till stånd i samband med St. Thomas' Hospital i London.

De öfvermänniska ansträngningarna under kriget hade definitivt brutit miss Nightingales kroppsliga hälsa. Själskrafterna däremot kvarstodo orubbade, och under många år har hon varit litterärt verksam medelst skrifter om sjukvård och sjukhusanordningar, skrifter, hvilka utmärka sig såväl genom den fullständiga sakkunskapen som genom den praktiska riktningen och den kända, stundom humoristiska framställningen. Först under år 1910 den 13 augusti af somnade hon mer än 90-årig efter att i ett halft århundrade genom kroppsligt lidande hafva varit bunden inom hemmets väggar, personligen okänd men djupt vördad icke blott af sitt fosterland utan af hela den civiliserade mänskligheten.

Genom sitt lifsarbete har hon bragt reformtanken in i sjukvården, hon har skänkt den sin tillbörliga plats i samfundets intresse och uppskattning. Hennes tanke och gärning har fortsatt genom anstalten för sjuksköterskeutbildning "The Nightingale Institution", från hvilken redan tusentals af kvinnor hafva utgått och hvilken — hvad än viktigare är — blifvit efterbildad i alla kulturländer.

Den stora lärdom, som härigenom skänkts världen, är den att för de sjukas vård är icke

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	» 3.50	Halft år.....	» 4.25
Kvartal.....	» 1.75	Kvartal.....	» 2.25
Lösnr.....	» 0.12	Lösnr.....	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
KL 10-4.	KL 9-4.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
KL 11-1.	KL 9-4.
Verkst. direktören kl. 11-1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser de-
25 öre efter text.	biteras 50 öre med 20 %
30 öre å textside.	förhöjning å särskild be-
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	gård plats.

ens det yppersta af kvinnlig begåfning och kvinnlig förmåga för godt; börd, bildning, förfining, skönhet, förmögenhet, allt kan här offras på barmhärtighetens altare; men det är också att ständigt hålla i minnet såsom en kärlekens fria medborgargåfva. Den omgestaltning, som på detta sätt vunnits, särskildt inom de protestantiska ländernas sjukvårds- och sjukhusväsande kan ej betecknas genom något ringare namn än storartad. Under sådana förhållanden kan det ej annat än väcka förvåning, att en framstående och ädelsinnad filosof och pedagog, F. W. Förster i Zürich, uttala den åsikten, att sjukvård i dess högsta form endast kan utövas af kvinnor, bundna genom klosterlöfte. Försters sats må här ordagrant anföras: "Äfven för sjukvårdskallet äro ordnarne med sina löften outhärliga. Redan den ständiga bristen på krafter på den protestantiska diakoniens område liksom på världsliga (d. v. s. ickeordens-) sysstrar visar tydligt, att man här icke förstår att gifva de tillräckliga själiska ekvivalenterna, som nu en gång fordras genom denna svåra tjänsts hela natur. Därför gifva äfven ofta läkare med stor erfarenhet på detta område företräde åt de katolska sysstrarna. Uppoffrande naturer finnas visserligen äfven utanför dessa ordnar. Men ordnarne förstå att draga till sig äfven mera medelmåttiga naturer och i stor stil uppfostra dem till nästan öfvermännisklig uppoffring. Och just löftet af frivilligt afstående från äktenskapet har den största andelen i denna öfverlägsenhet. För det första har systemen ett helt annat förhållande till de sjuka och till läkarne. Hon är i egentligaste mening icke kvinna utan "syster". Vidare har hon i det hela afslutadt ett eget lif utanför sjukhuset. Detta ger hela hennes väsen en djup, oupphinnelig värdighet, invigning och helhet. Här visar sig åter den innerliga förbindelsen mellan det asketiska idealet och samfundstjänsten — huru nära förbunden förmågan till den största uppoffring är med en form af "världsöfvergiftande" och huruledes på flera områden endast de kunna hjälpa, hvilkas hela naturliga människa är dödad."

Ett och annat i nyss anförda uttalande kunde väl inbjuda till utförlig vederläggning. Därifrån afstår jag dock och hänvisar blott på det historiska faktum, att klostrens barmhärtighetssysstrar hade väl uti århundraden utfört sitt kärleksfulla värf; till något omslag, någon reform kom det dock ej, förrän den fria protestantiska kvinnan fattade saken såsom en sin och sina medsysstrars uppgift, då först kom samfundsrorelsen i gång.

Det är väl ej att förmoda att klosterlif och klosterlöften skola för framtiden blifva grundvalarne för det viktigaste af de humanitära arbeten, som höra samhället till.

När man sålunda måste kräfvat att sjuksköterskans kall är en borgerlig gärning, som kan tagas och lämnas lika väl som något annat ämbete, när man icke vill förmäna henne, att efter hjärtats kallelse inträda i "det som är heligare än kyrkan och altaret, i den kristliga familjen" (Harriet Beecher-Stowe), så följer dock ej däraf, att man vill beröfvat henne den uppmuntran, den hjälp, det stöd och den disciplin, som medlemskapet i ett särskildt yrkessamfund skänker. Sjuksköterskan kan svårligen på samma sätt som läkaren uti sitt ensamma hem och från sitt ensamma hem tjäna allmänheten. Hon behöver i regel vara an-

sluten till ett hem, en förening, en institution, icke blott för den ekonomiska trygghetens skull, utan än mer för att där kunna finna såväl det umgänge som den hvila hon så väl behöver.

Ett sådant hem är i den nutida samfundsordningen att jämföra med en brandstation, en lotsstation, en lifräddningsstation vid kusten. Där måste finnas ständig vakt, där måste finnas fördelning af arbetsuppgifterna.

Så ordnad skall samtidens och framtidens sjukvårdsväsande, eller kanske rättare sagdt kvinnan i sjukvårdens tjänst, till de redan vunna lysande segrarne kunna lägga den ena bedriften till den andra, tiderna igenom, till människosläktets hugnad och välsignelse.

SEVED RIBBING.

"En landsvägsintervju".

EN KVINNIG GLOBE-trotter skulle vandra förbi våra trakter! Se där underrättelsen, som fyllde tre ungdommars hjärtan med stormande förljusning. Att vi önskade träffa henne, det var gifvet, och vi lyckades också med åtskillig möda snappa upp henne just när hennes väg förde henne lätt förbi vårt hem i Oskarshamns-trakten.

Mot kvällen, då den utsatta tiden nalkades, trafvade vi utåt landsvägen för att möta vår gäst, ty som sådan betraktade vi nu

mrs Humphries, då hon vänligen antagit vår inbjudan till middag. För att riktigt visa vår beundran, hade vi medtagit några rosor och en liten amerikansk flagga. Allteftersom tiden led ökades vår spänning, och vid hvarje krök väntade vi att möta henne. Efter en del falska alarm på bondpojkar och velocipedåkare, få vi äntligen se en liten figur i kort kjol och svart regnkappa, som inte kan vara någon annan än mrs Humphries. Vi svänga den amerikanska flaggan och med erfarenheterna från Olympiska spelen stämma vi upp ett samfäldt "Räh! Räh! Räh!" Efter dessa stormande ovationer hälsa vi på hvarandra något mera sansadt, och så börjar en störtsoj af frågor på mer eller mindre bruten engelska. Det ville sanerligen till att ha mrs Humphries glada och vänliga humör och lätthet att ana sig till dunkelt sagda meningars betydelse för att inte bringas ur fattningen.

Det lilla revolverfodralet vid sidan intresserar oss mest. "Hur många skott är det i den?" "Elfva!" och så räcker hon oss vapnet till beskådande. "Är den laddad?" fråga vi förfärade, men mrs Humphries upplyser oss skraftande, att här i Sverige anser hon sig ej behöfvat ha den laddad. Det var endast i farligare trakter som t. ex. när hon vandrade genom delar af Amerika, där det fanns mycket negrer. Hvad är det längsta, hon gått på en dag? — Jo, i Canada hade hon vandrat från tidigt på morgonen ända till midnatt 48 engelska mil. — Och ungefär hvad väg har hon gått? Genom United Sta-

tes, Canada, Newfoundland, Prince Edwards Island, New Brunswick, Nova Scotia, så öfver till England, Irland och Skottland, ett slag genom Norge, så Danmark och nu Sverige. Sedan bär det af öfver Stockholm, Helsingfors och Petersburg, genom Ryssland ner till Moskva. Så tillbaka genom Mellaneuropa, därpå genom Spanien och Italien från Brindisi öfver till Egypten, vidare utmed Afrikas östkust ner till Kapstaden, öfver Madagaskar till Asien, så till Australien och upp igen genom Syd-Amerika till New-York. — Är hon bunden af någon bestämd väg? — Nej, tidningen som ingått vadet fordrar endast, att hon skall besöka vissa större ställen, men däremellan står henne valet angående vägen fritt. Är hon i närheten af någon intressant ort, så gör hon en liten afstickare dit. Sedermera ämnar hon utgifva en bok öfver sin vandring. Nu skrifer hon artiklar öfver färden och sänder till vissa tidningar naturligtvis i främsta rummet till "Polo Monthly", som satt upp vadet. Också håller hon föreläsningar på kvällarne i en del af de städer hon besöker.

Så fråga vi henne, om hon ej är rädd, när hon tänker på Afrika, Indien och alla andra farliga trakter och förespegla henne diverse möten med tigrar, infödingar, ormar och jag vet ej hvad. Men hon skrattar bara och säger med orubbligt lugn: "Åh, det reder sig nog, det är inte så farligt som man tror." Vi fyllas af beundran för denna till det yttre så oansenliga kvinna, som, utan att förefalla det minsta emanciperad eller okvinnlig, dock besitter ett sådant lugn och otroligt mod. Det riktigt svindlar i hjärnan, när man tänker detta att hon går, går och går dag ut och dag in 48,000 miles round the world, som det står insydt på hennes blus.

Så komma vi in på klädnadsfrågan, och mrs Humphries berättar att hon söker reda sig med så få dräkter som möjligt på sin jordenrundt-färd. Detta är ännu så länge den första upplagan, hvilken alltså tjänstgjort öfver ett år. I Stockholm skall den emellertid få permission och utbytas mot en ny.

Nu går en bondskjuts förbi. De åkande vända sig om och stirra alldeles handfallna på mrs Humphries något ovanliga uppenbarelse. Det är minsann inte hvar dag de få se något sådant, och de ta tydligen tillfället i akt, ty så länge vi äro inom synhåll stortitta de intensivt på henne. Hon skrattar emellertid helt godmodigt och säger, att hon är van vid att bli beskådad numera. Det roar henne själf minst lika mycket som åskådardarne.

Äntligen äro vi hemma och sitta snart till bords med mrs. Humphries.

Under vårt samspråk har det emellertid blifvit sent, och mörkret faller på, hvarför vi öfverlata henne att stanna öfver natten. Hela kvällen berättar hon oss med stor älskvardhet allt möjligt om färden och visar oss fotografier och tidningsurklipp, som hon medför i sin lilla väska. Med tanke på följande dags strapatser öfverantvarade vi henne slutligen åt ensamheten och en väbehöflig hvila.

Nästa morgon följa vi henne ett stycke på vägen, sedan vi först förevigat henne med ett kamera. Då vi slutligen måste skiljas, är det med uppriktig saknad vi se den lilla energiska gestalten försvinna bakom nästa krök. Måtte framgång följa henne på hennes modiga vandring jorden rundt!

ROSA NORDENSKJOLD.

KAPPOR

för Kr. 2,50 per styck är väl enastående billigt? Sänd Eder fläckiga, nedsmutsade kappor för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Fars syndapengar.

Skiss af MARIA RIECK-MÜLLER.

RODSTRUKNA GÅRDAR MED hvita knutar — alla efter samma mönster. Andra grå och väderbitna, där fukten satt röta i träet. Somliga i säfelig välmåga bredande ut sig med uthuslängor, lador och hässjor, där åker och ängsmark i sakta slutfning sänkte sig mot älfsbacken. Andra åter tycktes i hopgyttrad oregelbundenhet klamra sig fast i backbranterna, där skogen och — bakom den — bergåsarna togo vid. Och från dem alla kunde man se älfvens slingrande bukter hela milen nedöfver; än stillsamt klara som blink från skogssjöar, lånande färg från skyar och strand, än skummande hvita, med evigt dis från fors-röken.

Detta var kyrkbyn. Den gamla träkyrkan med sin stapel och prästgården där bredvid hade till det yttre knappast någonting, som vid första påseendet skilde dem stort från de andra byggningarna rundt omkring, om man undantar stapelns spira och det förgyllda korset öfver kyrkgäfveln. Nej, det var som om allting här gjorts efter samma enkla mått — allt utom detta, som människohand intet haft att skaffa med. Ty, hvar sågs väl skönare och mer stuvulet land! Och hvad skulle byggherrars skicklighet kunnat resa här, som inte måste komma på skam?

Så låg då vid älfven här fattigmans hus och Guds hus, storbondens gård och prästens tjäll och åldrades tillsammans i liknande skepelse inom samma djärft snidade och praktfullt färgprydda ram... Den enda förnyelse, som under årens lopp skedde var, när någon gård härjats af brand eller hotades att störta ihop af skröplighet. Men det nya, som då timrades upp, liknade för det mesta det som varit.

Och så förblef det till för några tiotal år tillbaka.

Då — en vacker höstdag — stod där färdigt och grant, med löfruskor kring broarna och flagga högt på stång, ett nytt hus, olik alla de andra både till form och färg, byggd som det var i två våningar med frontespis, stort som ett herrgårdshus — och måladt lysande hvitt.

Det var den nya fattiggården, storbonden Nils Mikaelsons häpnadsväckande gåfva till socknen. Visserligen kunde det tyckas, att gamle Mikael Toresons syndapengar på detta sätt blifvit till välsignelse. Men ingen — förutom prästen — höll likväl sonen för bättre än en stolle, som så lätt kunde skilja sig från sitt gods — helst se'n man sport, att han hvarken sådde eller satte plog i sina fäders jord, förrän det stora fattighuset stod färdigt att mottaga sina gäster. Och huru djupt man än böjde ryggen för en slik begåfvare, låg det alltid bakom ödmjukheten en känsla af undran och osäkerhet. Här hade man en midt ibland sig, som inte vanligt förstånd kunde begripa — eller en vettvilling, som kunde bli farlig på ett eller annat sätt. Hör nu historien!

Gamle Mikael Toreson — bygdens rikaste man — låg på sitt yttersta.

Länge hade han varit skral, och den kraftiga gestalten förtunnades och sjönk ihop så hastigt, att en hvar kunde märka, huru nära förgängelsen måste vara. Och då Mikael varit folket ett plågoris på samma gång som deras hjälpare för stunden, var det ingen som såg förvandlingen med likgiltighet.

MOR.

DEN DRÖMMEN VAR ALLTFÖR vacker,
den tanken var alltför stor —
då jag drömde och länkte mig mäktig
att skrifva en sång om mor.

Jag letar förgäfvets bland orden,
jag finner ej ett, där det bor
en rymd, som rymmer det högsta på
jorden,
kärleken, gåtan hos mor.

Och jag sitter här mol allena
i kvällen, som tänkar mot natt,
och tänker på detta samma och ena,
som aldrig en tanke får fatt.

Men mor! — Bara ordet är mera
och bättre än allt hvad, som skrefs
af skalder, då dock deras diktning
af sonliga kärleken drefs.

De tusende härliga drömmar,
som mor om sitt barn har drömt,
och alla tårarnas strömmar,
när allt för barnet hon glömt;

mors tårar, som bitterljuft fräta
mitt hjärta så mången natt, —
hur kunde jag dem väl förgäta,
min mandoms dyraste skatt.

Å, mor! — Jag fumlar med orden;
min känsla blir mig för stor. —
Jag kan skrifva om allt på jorden,
men icke en sång om mor.

G. P. QUIST.

Det var en mäktig, en hård och svår man, som här inför allas ögon böjdes af en annan — ännu mäktigare. Och vid tanken på den hädanfärd, som här förestod, ryste lite hvar ända intill benen, liksom då de på sin tid kräfts till yttersta styfvern af samme man. Se'n en vecka tillbaka låg han nu — som det kunde synas — på dödsbädden. Såg man bort mot Mikael Toresons gård, se'n skymningen fallit på eller allra helst i sena kvällningen, brann "fegluset" klart och stilla framför kammarfönstret — för att inte tala om annat slags skrömt som varslar före död. Och inne i kammaren satt Nils på stolen bredvid sängen, vaktande på faderns sista stunder, i någon mån lugnare nu, sedan prästen varit där med nådemedlen. Förut hade det knappast gått att hårda ut för alla de själens pinorop, som ljudit och skrämt alla andra vaktare på dörren. Ty skuldregistret var härvidlag lika rundligt och mångfaldigt som skuldsedlarna i dragkistlådan, med hundratals af socknens fattigaste namn. Blefve så betalningsvillkoren lika hårda som här, hade Mikael Toreson sanerligen ej mycken nåd att vänta i dessa dagar.

Men nu hade det som sagdt blifvit något lugnare, om det så hade sin grund i prästens ord, eller emedan krafterna ej längre räckte till yttringar af något slag. Och en kväll såg det ut att bli den sista.

Det blef dock en svår väntan äfven nu för Nils. Det var som om fadern, när det slutligen gällde, ej på något vis kunde skiljas från det jordiska. Och detta grep sonen i hans innersta, och stod för honom som en de onda gärningarnas sista hämnd. Mycket hade nu blifvit honom förklaradt, som förut varit honom fördoldt. Mors förpinade, bleka anlete och allt för tidiga bortgång, olyckor och bråddöd ute i bygderna, med hvilka han hört faderns namn nämnas i samband... Han kom i en sådan vända öfver allt, som under de sista dagarna blifvit honom uppenbaradt, att han måste gå ut ur kammaren.

Där ute i det klara stjärnluset rann det honom plötsligen i minnet, huru modern en gång för länge se'n förtält om en gammal plägsed, när döende hade svårt att skiljas hädan... Han lät dörrarna bli stående öppna efter sig och gick långsamt uppför vindstrappan. Kallsvetten stod honom i pannan och hjärtat dunkade som efter en stor kraftanssträngning, men han gick dock beslutamt att fullgöra den sista tjänsten åt honom, som trots allt var hans far: att ropa honom in i den eviga vilan.

Vid brandstegen blef han stående ett ögonblick lyssnande in mot loffets mörker... Ända hit hördes faderns mödosamma rosslingar... Då grep han med fast hand i takluckan, som han öppnade. Och böjande sig ut ropade han med starkt ljudande stämma — "Mikael Toreson!" — Tre gånger ropade han namnet... Detta ekande rop genom sonens mun var jordens — åkrarnas, ängarnas, skogarnes — kallelse. Jordan var redo att återtaga sin brukare — och då måste han komma. Arbetsdagen var förliden, huru den nu hade användts — till ondt eller godt.

Men, när det sista ropet hade förklingat, blef utroparen varse något där ute i sena kvällen, som han väl aldrig skulle glömma — medan förfäran band honom likt en lamslagen kvar där han stod. Först grep honom som en svindel. Och halft i töcken såg han se'n, hurusom öfver den froshvita marken därute kom ljudlöst skridande ett tåg af människor, kvinnor och män. De kommo från alla håll och styrde se'n i följe kosan till gården, Mikael Toresons gård — —

Men de voro allesammans så förunderligt stillsamma och rörde sig framåt liksom utan blod och lif i lemmarna. Slutligen, när de kommit så nära att anletsdragen skönjdes, begynte han känna igen en och annan af dem. Och nu förstod Nils Mikaelson, att det var alla dem, som fadern under sin långa lifstid bedragit och bragt till undergång, och att de nu kommo till gårds, döda som lefvande, för att göra sig ytterligare påminda i dödsminuten.

Gud förbarme sig! — — Nils såg ingenting mer och visste ej heller, huru han kom ned i kammaren igen. Men när han ändtligen kom till full sans och såg att fadern låg där stilla — död, blef hans första tanke ett löfte.

Aldrig skulle han, ende arftagaren till denna gård och den rikedom här fanns, bruka den jord som nu blef hans, förrän faderns stora skuld på något sätt var gäldad! Fars syndapengar måste gå tillbaka och det med ränta!

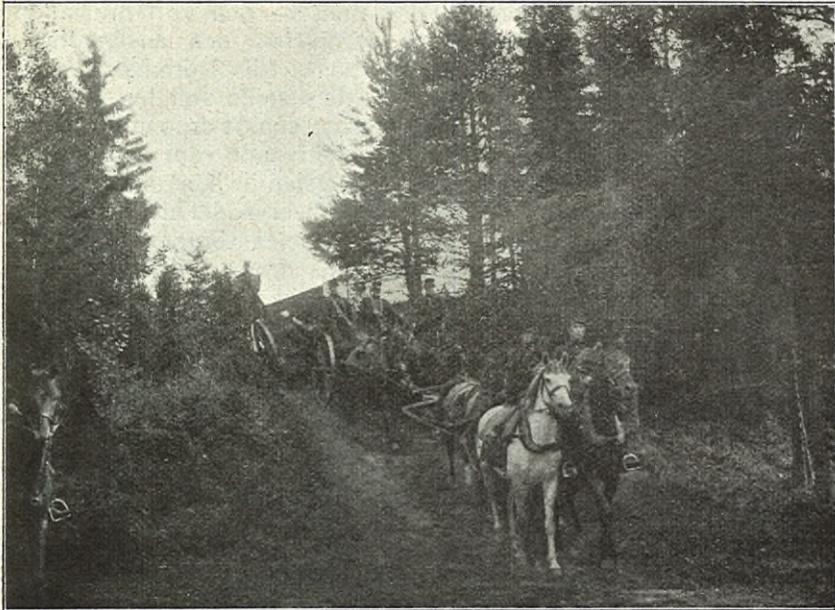

Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS
Enda medel som gör kyn vacker och ten utan att irritera huden.

Läckra rätter fordra läckert salt —

Cerebos Salt.

Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm

In på Odmyrastigen.

Ner för Svartnipan.

ENGT V. BUHRE SAG DRÖM-
mande ut öfver Norrströms
svarthvirflande vatten, i hvilket
kajernas bågglampor och Ström-
parterrens mångfärgade ljus
ringlade sig som glittrande sagoormar.

Han tänkte på Lenah.

Kanske äfven hon däruppe vid den mörka
ödestranden såg ut öfver ett svarthvirflande
vatten och kanske äfven hennes tankar flöto
till honom med älfvens glid. Den blida, di-
siga höstkvällens vemod grep honom och
längtans obevekliga järnhand kramade till
om hjärtat.

Där uppe i Operaterrassens hörn hade han
stämt möte med sin vän och skolkamrat Nils
Tjärnman, som nu hade lefvande hälsningar
med sig uppe ifrån Boden.

Där nere på kajen kom han ju, lång och
gänglig i sin grågröna ulster med student-
mössan som vanligt på ena örat. Bengt
böjde sig öfver balustraden och hälsade med
kappens silfverkrycka.

— Bengt du, kom det plötsligt, sedan de
utbytt några likgiltiga tankar om musiken,
vädret och ett par exotiska ögon under en
stor hatt, du anar ej hvad jag egentligen
har dig att tacka för. Nils små blekblå ögon
djupnade och tindrade — nu har jag kommit
in i rätt spår, nu vet jag hvad jag vill och
hvad jag kan.

Från världens nordligaste garnison.

VI. Med 13:de Batteriet.

Där bortom Trollsjön;

Bengt hajade till — han måtte väl inte
— det var väl inte Lenah. Dumt att man
skall vara så fördömdt rädd om sitt. Men
han hade aldrig kunnat förmå sig att ens till
Nils nämna något om sitt innersta. De hade
ju så oändligt mycket att tala om ändå.

— Gamle gosse, dåna inte, fortsatte Nils,
men du, nu en tid bortåt ämnar jag ägna
mig åt — batterimålning.

— Batterimålning?

— Ja, hvarför inte. Det finns ju marinmål-
lare och — nå ja, det gör nu detsamma. Du
vet ju att jag aldrig haft användning för na-
turen annat än som kuliss till det lefvande
människa livets brutala skådespel. Nu reser
jag hem igen bara jag hunnit greja un-
dan här nere. Reser om möjligt redan i
morgon, för att inte gå miste om någonting
nu under regementsöfningarna. Vid min
panasch, som löjtnant Juncker säger, hvilka
typer, hvilka motiv!

— Och nu måste du höra, Bengt, hvad jag
bär brinnande i mig. Du vet sedan gammalt
hur det är. Har man väl slagit tappen ur
tunnan på en sådan där inbiten norrbottning
som mig, så går det inte att stanna strö-
men förrän tunnan är tom.

Bengt log, lätt om hjärtat att det inte var
något annat. — Go on, old boy.

— Ser du, en dag, när jag var hemma hos
din farbror och som vanligt rotade i hans

Kanonen rullade baklänges dragande med folk och hästar i en oerhörd förvirring.

Löjtnant Tranas spann när Gråbergsplatån.

GRATIS

äfven till Iduns kvartalsprenumeranter utdelas
Med julnumret följer gratisplanschen
"UNGDOMSGUDINNAN HYLLAS" af Carl
Larsson. Skynda att pren. för 4:e kvartalet!

IDUNS JUBILEUMSNUMMER JULEN 1912

48 sidor omväxlande o. intressanta text- o. illustra-
tionsbidrag inom ett vackert omslag i flera färger.

praktiga gamla konsthistorier, kommo vi öfverens om att han skulle komma ut och härja med sitt batteri på våra marker vid Vittjärn och att jag, försedd med kamera, skulle få följa öfningarna, ridande fröken Lenahs Spjufver — jag sitter helst på mors bästa dun sedan dess.

Nils började trefva i alla sina rymliga ulsterfickor — hvar tusan har jag, jo här ser du. De äro just inte vidare lyckade, det är minsann inte lätt att få något af det — så där mellan buskar och snår — och så några hastiga pennteckningar. Du kan ju titta på dem under tiden.

Begrundande såg Nils ut i det tomma intet, fullkomligt likgiltig för lifvet omkring sig, och drog några långa bloss på sin cigarr.

— Det riktigt luktade vinter, började han, trefvande efter ord, då 13:de batteriet drog ut i den tidiga morgontimmen och en mjölkvit frostsloja svepte kring skog och sjö. Midt i de frostkalla draperierna ringlade vi vägen fram som en enda stor urtida tusenfoting. Det mullrade och brummade och marken skälfde och darrade. Allt var grått i grått. Utom en sekund då morgonbrisen kom och nyfiket lyfte på en flik af slöjan och blef så bländad af älfvens glitterblå ögon och skogens höstglödande läppar, att han genast svepte slöjan ändå tätare kring den i hektisk dödsfägring strålände naturen.

Så småningom vaknade det tusenfotade urdjuret upp och ökade farten i jämn stegring från rasslande traf till kropps- och själskakande galopp. Och just som man tyckte att nu stod man inte ut med mer "af den slags", höjde kapellmästaren, nej kapten von Buhre, sin hvitbehandskade hand, tecknet besvarades med några hvisslingar och rop från spann till spann och farten saktades från galopp till traf, från traf till skridt i glidande diminuendo.

Just som vi saktade, trädde några lustiga episoder fram. Se på den där, Nils räckte skrattande Bengt en fotografi, tjocka feta prissen, som sitter på yttersta kanten af föreställaren som om det vore en brinnande ugn. — Sitt upp du, Laban, var det någon som ropade, och va inte rädd för resårerna. — Oh, hvad det anbelangar så ä en bara rädd att få det för bekvämt och bli bortskämd, surade Laban och tittade under lugg. Du skulle sett hans min och just då knäppte jag honom.

Lite senare skridtade vi förbi Ole Ols stuga och alla hans ungar sutto uppflugna på grinden högljudt utbytande sina reflexioner öfver skådespelet. — Nej men se, hördes Lill Reginas gälla röst, då löjtnant Juncker red förbi på Mumblin Mose, hvad ha dom gjort utå svansen på an? — Du ser väl, svarade Carl Johan, att löjtnanten som rider an ingan muntaser har, å då ä de osse fint med ingan svans på mätta å. — Vid min panache ha inte ungarna rätt, sade Juncker och slängde barnen en blank silfverslant under hela tropens jubel.

— Ser du, Bengt, nu är det så att Mumblin Mose är hofnarren i 13:de Batteriets stall. Men trots sitt genomkomiska utseende och originella uppträdande, han står bland annat alltid bakfram i spiltan och hans bästa vän är en tam korp som heter Jacob, är han i alla fall en briljant kapplöpare med ädelt blod — och då så. Du har honom visst där nägonstans.

— Nej, såvida du inte menar den här röran, för det vore verkligen ett originellt sätt att dra en kanon liggande på rygg med bena i vädret. Förresten ser det ruskigt ut. Hur gick det?

— Det skall du strax få höra, ordning på

galoscherna, sa vaktmästaren. Jag måste ta det alltefter som. Vet du, när vi några timmar senare svängde in på Ödmyrastigen, då blef jag haj. Jag frågade mig om kapten von Buhre verkligen visste att man inte kunde komma fram den vägen annat än genom Svartnipan, en nästan lodrät ravin. Att där bortom låg min barndoms Trollsjö, som vi måste ta oss omkring. Djup och outgrundlig ligger den där som den kvinnas ögon måste vara som jag en gång skall älska. Din kusin Lenah har förresten riktiga trollsjöögon.

Bengt ryckte till, bet i silfverkryckan på sin studentkäpp och multrade: — konstnärsfåneri. Nå-å. Vidare i texten?

— Och att bortom sjön låg ett gammalt gråberg, fortsatte Nils helt oberörd, som vi måste öfver, om vi inte skulle fastna i kärr och moras. Men naturligtvis vågade jag inte säga ett muck, det var bara att följa med som ett annat öfverflödigt rudiment. När vi väl kommit in mellan skogens höga pelarrader, som tecknade sig i oändliga perspektiv, lade kapellmästaren ner taktpinnen för en stund. D. v. s. han lade tyglarna öfver sin brunglänsande Mimosas hals och försjönk i drömmar. Mig anas att han drömde om en askblond kvinna som, fast inte så ung längre, säkert öfver de tjugufem, verkar som, hur skall jag säga, ett oskrivet blad.

— Hvilket gudlöst nonsens, utbrast Bengt otåligt. Carl Göran är minsann inte den som intresserar sig för förlegade oskrifna blad och förresten är det kvinnorna, som drömma om honom, inte han om dem, så där slog allt din konstnärpsykologi, som du är så stolt öfver, fel. Hvem är hon annars?

— Nej nej men du, jag är allt säker på min sak. Det är en fru Lilly Brutt och denna gång är det allt hon som är oberörd — så länge det varar. Hon ser ingenting ut, skulle kunna passera en fesilokal fullkomligt obemärkt, och jag tror knappast ens jag hade lagt märke till henne om det inte varit dels för att man liksom väntar något af henne, man vet inte hvad, det är något underligt trollbundet öfver henne, och dels för det koncentrerade uttryck af behärskad dyrkan i arabens, du vet väl att kapten von Buhre kallas så, mörka drag, då hon finns i hans närhet. Och just detta uttryck hade han äfven då, när han red mellan skogens pelare i tysta tankar.

— Så nådde vi ravinens rand och utan att ändra takt, knappast uttryck, samlade han i hop tyglarna och lät Mimosa glida ner. Och sedan du, utan minsta tvekan, hela kolonnen på samma sätt, spann efter spann. Ädror svällde, muskler spändes, det knakade och girade i linor och remmar, gnisslade och skar i kanonernas pansar och hjul. Kapellmästaren hade alla instrument så fullkomligt i sin hand att äfven detta halsbrytande virtuosnummer gick så lekande lätt, att man blott tänkte — som alltid inför konstens fulländning — ja så, var det inte värre än så.

Då vi kommo till stranden vid min tjugande Trollsjö, höjdes åter den hvitbehandskade handen — Halt! — H-a-a-a-l-l! och det kändes nästan beklämmande tyst när allt rassel stannade af. Och så gaf kapten von Buhre, med den där kärfva stämman, du vet, en klar bild öfver de närmaste terrängförhållandena. Beskref så sedan i lefvande drag fiendens läge samt gaf order att tropparna skulle köra upp på Gråbergsplatån på kortast möjliga tid, fienden alldeles i faggorna, förstår du, och lägga sig eldberedda.

— Och då Bengt — Nils reste sig upp i ifvern och ackompanjerade sin skildring med att teckna blott för honom synliga figurer i

luften, till den punsch- och kaffedrickande omgifningens förnöjelse och musikanförens förargelse, som i Nils Tjärnman såg en konkurrent — du skulle sett hur löjtnant Tranas skarpskurna, seniga drag uttryckte en enda spänd och skälfvande vilja — viljan att komma först. Förresten är hans ena öga infattadt i ljusa hår och bryn, det andra i mörka, hvilket ger en alldeles säregen prägel af okuflighet åt hans drag. Fram gick det också med otrolig fart och smidighet öfver snår af bedöfvande pors, hjortrontufvor och rullstenar. Genom skog och moras så att buskar och småträd knäcktes som vassrör — i blodbrännande ifver att nå Gråbergsplatån. Bland alla dessa ynglingar hopsamlade från Ystad till Korpilombolo såg jag icke en slö eller likgiltig. Tvärtom. Där fanns icke en som icke i den stunden var villig satsa sin sista kraft för att nå målet — Gråbergsplatån. Väck blott vår fantasi och äfventyrslystnad och vi följa genom eld och blod. Med hisnande kraft nådde första spannet krönet. Så kom det andra. Midt i branten saktade det af — en sekunds andlös tvekan — upp eller ner? — Det liksom skalf till i kanonen och den tunga besten rullade — först sakt men sedan hastigare och hastigare — b a k l ä n g e s utför, dragande med sig folk och hästar i en oerhörd förvirring — ner mot de andra väntande spannen. Uppriktigt sagdt tror jag inte att det fanns en enda blodsdroppe kvar i mitt annars blomstrande anlete. Äfven Tranas läppar hvitnade och det ljusa ögonbrynet rodnade, då hela ekipaget rullade rundt.

Nils drack en lång klunk af något iskyldt, satte sig ner och fortsatte drömmande. — Ser du, det märkvärdigaste var hästarna. Där lågo de två stycken på hvarann, intrasslade i linor och selar, fullkomligt orörliga. Hade de börjat sparka eller bråka det minsta, hade det antagligen varit slut med både stångkusken som låg inklämd mellan dem och dem själfva. Men i lugn förbidan att människan, guden, skulle hjälpa dem till rätta, rörde de sig ej ur fläcken och den understa, som låg mest i kläm, mumsade helt lugnt på en lingsontufva, som just befann sig vid hans nos, i väntan på befrielse och dom. Om vi människor hade en sådan förtröstan till vår Gud så — hade begreppet panik åtminstone aldrig kommit till.

— Nå men hur gick det med stångkusken — och kom Trana ändå först? frågade Bengt ifrigt.

— Ja, vet du, som genom ett trolleri var allt snart redigt igen. Den något bleke och flämtande stångkusken plockades fram. Själ påstod han att det inte var något, men för säkerhets skull sattes han upp på föreställaren. De skrubbade hästarna, som sedan befanns fullkomligt oskadda, spändes från, andra spändes för. Ny sats, ny kraftmätning och — som en segrande ung gud stod Trana, trots missödet, först uppe på platån, lika flämtande och skälfvande af stridens hets som hans svartglänsande lilla sto Mignon. Du, tänk hvilket olympiskt nummer. Hur bekransadt och behurradt det laget skulle blifvit! Nu var blott jag och ödesko-gen vittnen till mannadåd, dödsförakt och nästan otrolig själfdisciplin. Och detta var blott en episod af de många, som Sveriges tysta skogar äro vittne till. Medge att detta är något för duk, palett och pensel.

Glaset möttes och klingade. — Ett fyrfaldigt invärtes hurra för vårt land, hviskade Bengt med strålände ögon och räckte Nils handen öfver bordet.

HEDVIG SVEDENBORG.

Barnförsäkring.

LIFFORSÄKRING I ALLA DESS olika kombinationer är väl något de flesta af oss tänka på blott vid de särskildt högtunga ögonblicken i vårt lif: då vi ta lån, då vi träda in i samhället som löntagare, då vi gifva oss, då vi få barn att försörja, eller vid de tragiska tillfällen då det för vår egen eller våra närmastes räkning är oåterkalleligen försent. Annu mindre tänka vi på att försäkra våra barn. Vi föresätta oss nog att spara för deras framtid, förutseende att deras utbildning kommer att kosta dryga summor, men redan deras inträde i världen och deras första år kosta så pass, att det icke blir så mycket öfver till de regelbundna insättningar. Äfven de mest omtänksamma och uppoffrande föräldrar föröfrigt, som knoga med inbetalningar på lifräntor åt barnen, tänka sig endast deras framtid såsom en normal utveckling från kunskapsinhämtande till själfvärf. Deras hjärta vägrar att tänka sig de möjligheter som kunna förvandla barnen till invalider i större eller mindre utsträckning, göra deras utbildning dyrare och deras utsikter till själfvärf mindre. Det är först den dag då de stå inför ett af de tusen olycksfall, för hvilka ett barn är utsatt, ett olycksfall, kanske lyckligen afvärdt, kanske fullbordadt, som de tänka: finns det då ingen möjlighet att skydda våra barn, så långt en försäkring kan skydda, för följderna af ett olycksfall?

Det är icke troligt att de genast skola få det riktiga svaret på sin fråga, ty känndomen om att barnolycksfallsförsäkring existerar, torde ännu icke vara så synnerligen utbredd, i all synnerhet som idén nyligen upptagits i Sverige.

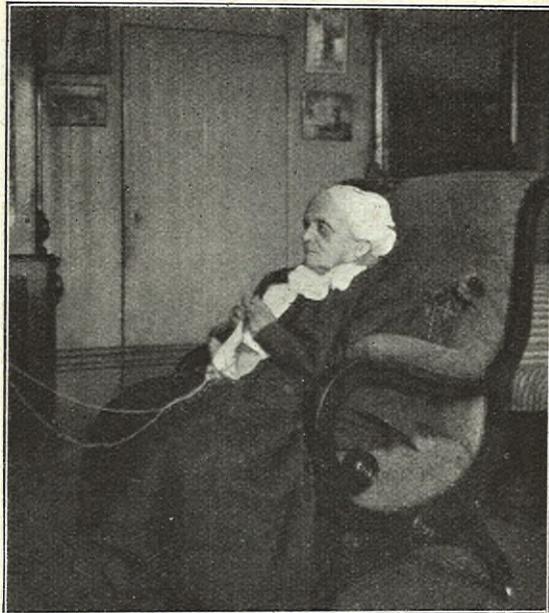
Det är olycksfallsförsäkringsanstalten Gothia, som här startat en afdelning för barn på villkor, som vi här nedan i föräldrarnas intresse skola antyda. Försäkringen kan tagas ända tills barnet blir tolf år och gäller ända till dess femtonde år. Inom denna tid gäller försäkringen för olyckshändelser af alla slag, som kunna träffa det försäkrade barnet "under dygnets alla timmar, till lands eller vatten, i staden eller på landet, på resor hvar som helst inom Europa".

Om barnet genom följderna af ett olycksfall för all framtid blifvit urståndsatt att försörja sig själf eller blott delvis kan bidra till sitt uppehälle, så utbetalas till barnet vid dess 21 år antingen hela försäkringssumman eller i senare fallet så stor del af densamma, som motsvarar den minskade arbetsförmågan eller invaliditetsgraden. In till dess barnet, som varit utsatt för olycksfallet fyllt 21 år utbetalas årligen 5 % af det försäkringsbelopp som sedan kommer att utfalla.

Vid dödsfall genom olyckshändelse utbetalas 5 % af försäkringssumman. Dessutom är att märka att denna olycksfallsförsäkring är samtidigt en sparkassa för barnen. Har ingen olycka under försäkrings-tiden inträffat, då har jag därför icke förlorat de insatta medlen. Alla premier återbetalas nämligen så snart barnet fyllt 21 år.

Särskildt storstädernas barn äro i våra dagar mer än någonsin utsatta för olycksfall och vi tro att många ängsliga föräldrar med glädje skola erfara att det finns möjligheter att ekonomiskt skydda barnen för följderna af ett olyckfall.

Idén lär vara hämtad från Tyskland, där den vunnit liflig ankläng.

En barnens författarinna.

LTT FÖRFATTARNAMN, SOM för de generationer af barn, hvilka nu vuxit upp, var känt och älskad är J. C. von Hofsten. Under de senare åren har icke detta namn varit synligt bland barnlitteraturens nyheter, men det är likväl i godt minne bevaradt. Bärarinnan af detta namn fyllde den 3 september 80 år och vi lämna af denna anledning konturerna af hennes lefnadshistoria.

Johanna v. Hofsten är Värmlandsbarn, född å egendomen Valåsen i Karlskoga socken. Hennes föräldrar voro bergmästaren Erland Bengtson von Hofsten, och Johanna Nordenfelt. Hon har sedan barndomen pröfvats af sjukdom och lidande, redan vid 9 års ålder drabbades hon af en svår och lång magsjukdom, hvilken var så elakartad att läkaren en dag förklarade att hon inte kunde lefva längre än en kvart och föräldrar och syskon samlades kring sjukbädden för att säga henne farväl för alltid. Men sjukdomen vände sig och det blef bättring så tillvida att hon så småningom fick lämna sjuksängen. Men en mycket svår ryggradskrökning föranledde hennes läkare att ordinera vistelse vid ett ortopediskt institut i Köpenhamn. Väl ditkommen lades Johanna i en s. k. spännsäng där hon fastspändes

Det gråa garnet.

JAG TÄNKTE SÅ VEKT PÅ MIN LILLA SON, han är så långt, långt bort härifrån.

Jag hade garnhärfvor stora och grå, dem skall den lille till värme få.

Ett täcke jag gjorde till mitt lilla barn, en främmande yngling höll härfvans garn.

Han talade, skraffade muntert och log, han talte om sommar, om solsken och skog.

Han talte om gossen i framtida lek, om modersoro och barnets smek.

Af saknad och längtan en tår då föll på garnet som jag i handen höll.

Men ynglingen sade: "Ej gråta du må, ej tårar i täcket din son skall få.

Men vackraste tankar och sagor du drömt skall hägna i sömnen den lille ömt.

Så le nu åter med fröjdefullt sinn', vi flåta i garnet ditt leende in." —

MARGARETA SACHS.

med remmar och stålfjädrar, hvilka fästes på hennes bara kropp och förorsakade henne mycken pina. Så blef hon liggande med endast några korta afbrott under en tid af 4 år.

Hon skildes från sin mor för att aldrig mera återse henne. Underrättelsen om moderns död nådde henne året innan hon fick stiga upp från sjuksängen.

Hon vann endast delvis förbättring, men däremot var den vinst hennes andliga människa mottog i form af en för den tiden mer än vanlig bildning, af största värde för framtiden. Hon fann här en väninna, hvilken af samma anledning som hon själf vistades vid institutet och låg i samma rum som hon, nämligen fröken Amalia Raben, sedan gift med skalden A. Munck.

Det blef en trofast vänskap för hela lifvet, och de långa tider fröken von Hofsten vistade i det Rabenska och Munckska hemmet fick hon umgås med så framstående personer, som t. ex. H. C. Andersen.

Hennes föräldrahem upplöstes år 1848 och först år 1865 fick författarinnan den stora glädjen att inflytta i eget litet hem, hvilket hon gaf namnet Hamnen, liggande i parken vid Valåsen. Hon var nu lifligt förvissad om att här få tillbringa sina framtida år. Endast några få år blef det, och åter var hon såsom saknande eget hem hänvisad att vistas hos anhöriga.

Men Hamnen och stillheten där gaf uppslaget till hennes författareskaps början i och med hennes första bok "Familjen Stark", hvilken snart följdes af "Björkheda prästgård", "Berit", "Skiltringar ur Värmlands folkli" m. fl. Därtill en hel del mindre noveller införda i "Förr och Nu", "Frideborg" m. fl. tidskrifter och kalendrar.

Liksom H. Andersen fann J. C. von Hofsten sin rätta uppgift i berättelser för barnen och hennes förmåga att träffande skildra dem i så väl lek som allvar, i sorg som i glädje så att de känna igen sig själfva, är beundransvärd.

Dessa hennes förträffliga små böcker "Bilder ur barnavärlden", "Solsken" och "strömoln", "Barnen på Kullersta", "Barnhistorier", m. fl. lära vara utgångna ur bokhandeln.

Många föräldrar skulle dock gärna önska att få läsa för sina små om "En riktig liten mamma", om "Tures hästar", "Store bror" och om "Mormors julklapp" och alla andra af dessa pärlor i vår svenska barnlitteratur samtidigt som egna barndomsminnen återupplivas. En liten flicka blef tillfrågad hvad hon önskade till julklapp och gaf detta mycket betecknande svar: "Så länge jag lefver, vill jag ha en af fröken Hofstens barnböcker till hvar jul!"

För ungdom i skolåldern har författarinnan skrivit en hel del utmärkta böcker med skildringar ur Sveriges, Danmarks, Englands och Rysslands historia med illustrationer.

Flera af hennes böcker äro öfversatta till norska, danska, tyska och engelska.

Sedan elfva år i det närmaste blind har författarinnan fått utbyta pennan mot virknålen. Hon vistas nu i en brorsdotters hem vid Vahlsta, där 80-årsdagen firades.

Så godt som dödsdömd under barnaår och med mycket lidande befungad har hon öfverlevat en hel generation af släkten von Hofsten.

Hennes alltid glada och varma sinne omfattar allt och alla i hennes omgifning med samma kärleksfulla intresse som alltid.

STINA SVARTLING, f. v. Hofsten.

Från scenen

TER BORJAR DEN STORA TRAF-färlingen till Stockholms många teatrar. Publiken bör ha friska sinnen nu efter sommarferierna, bör i umgänget med naturen (= några veckors villavistelse i Vaxholms omnejd, många goda festmiddagar, whiskygroggar och Karlshamns gröna) ha förvärvat den naivitet med hvilken konst skall ses och uppfattas. Och konst blir det ju, eller hur, herrar teaterchefer? Den konst, som publikens intelligensnivå tål vid och som af en del scenledare visserligen anses vara den enda sanna.

Alltså: revyer, så många som möjligt, med utsökta stupiditeter, Munkbro-esprit och Stads-gårdspatos, kalsong-farser och operetter i two-step-takt — men för himlens skull, intet allvar, inga tankar, det lägger sig på hjärnbarken och oroar själen, som sover i sitt fett!

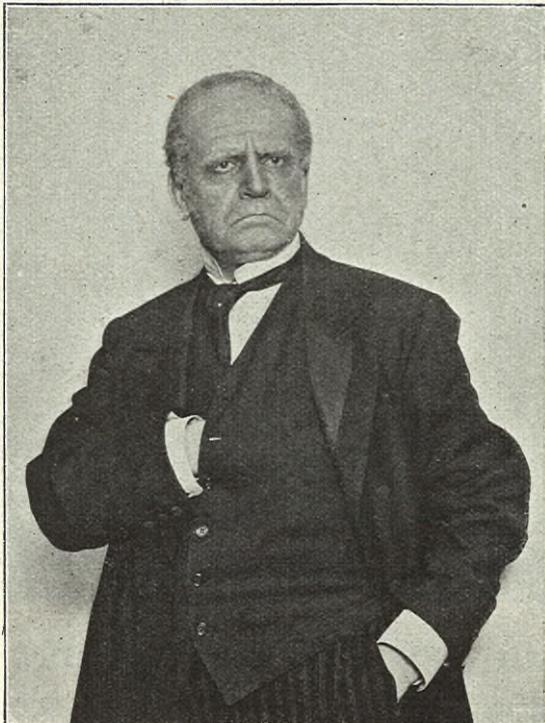
Intima teatern, en scen med så gammalmodiga tendenser, att den ännu drar en skarp gränslinje mellan dramatik och sceniska clownier och ifrigt bekänner sig till den förstnämnda kategorin, öppnade säsongen med ett svenskt originalskådespel, hvars oomtvistliga litterära värde torde göra det suspect hos en stor publik. "Erlingsnäs" af Einar Smith hör nämligen hemma bland de teaterstycken, som sträfvat att ge ett lifsaftsnitt, att framställa människor och människooöden i diktens förtätade och förklarande form.

Vi föras in på en gammal svensk herrgård, där invånarna bekämpa hvarandra med sina lidelser, undergräva marken för hvarandra och för öfrigt äro genomsyrade af den bitterhet, som uppstår af onda önsknings och irreparabla karaktärslyten.

Författaren synes ha grundligt studerat norsk dramatik och lärt mycket af studiet, hvarför han också nått en teknisk skicklighet, som bevarar honom från att bli tafatt inför sina figurer. Handlingen är säkert byggd och människorna lefva inför åskådaren, lefva i sina stämningar, sina ord och handlingar. För den som af teater begär annat än en ylig förströelse har "Erlingsnäs" alltså ganska mycket att ge.

Spelet kunde som helhet vara mera konstnärligt afrundadt, men äger däremot lysande enskildheter, som i mycket utplåna bristerna i ensemblen. Det är främst hr Lavén, hvars gamle fördetting, en bankrutterad affärsman med ett irreguliärt förflutet är en mönsterprestation, vare det nog sagdt. Hr L:s komiska talang har hittills skaffat publiken många njutningsrika stunder, men nu har han gripit mycket djupare och framstår som en karaktärsskådespelare af hög valör.

En ung norska, fröken A. Gulbrandson, debuterar i den kvinnliga hufvudrollen och visar goda möjligheter, men ingenting därutöver. Hen-

Ludvig Frank (hr Lavén) i "Erlingsnäs".
Ateljé Jæger foto.

nes norska brytning är ganska störande, och lika väl som kritiken med rätta vänder sig mot svenska skådespelare, då deras diktning vanställes af någon utpräglad provinsdialekt, med lika mycket fog kunna invändningar göras mot brytning på ett annat språk, då artisten uppträder som svensk i ett svenskt stycke. En dansk journalist har dragit sin lans till försvar för fröken G:s svensk-norska, men de analoga fall han anför till bevis för sin mening, äro så haltande, att de ingalunda kunna godtagas. Detta i parentes. Fru Deurell, hvars talang ibland visat sig lämplig att återgifva energiska kvinnotyper, förstör sin roll med ett monotont spelsätt och en hård, omodulerad repliksägning. Herrar Taube och Lindgren som husets unga söner äro tillfredsställande nog och hr Ståhl gör en biroll mycket roande.

Det är förvånande att vi hugnats med två nya svenska original i samma vecka. Vasateatern öppnade nämligen sin säsong med Einar Fröbergs lustspel "Kommanditbolaget Wall, Berger & Co", som synbarligen sträfvat att vara en bild ur modern stockholmskt jobbarlif, men ej hinner längre än till ansatserna. Författaren har sin styrka i

och estraden.

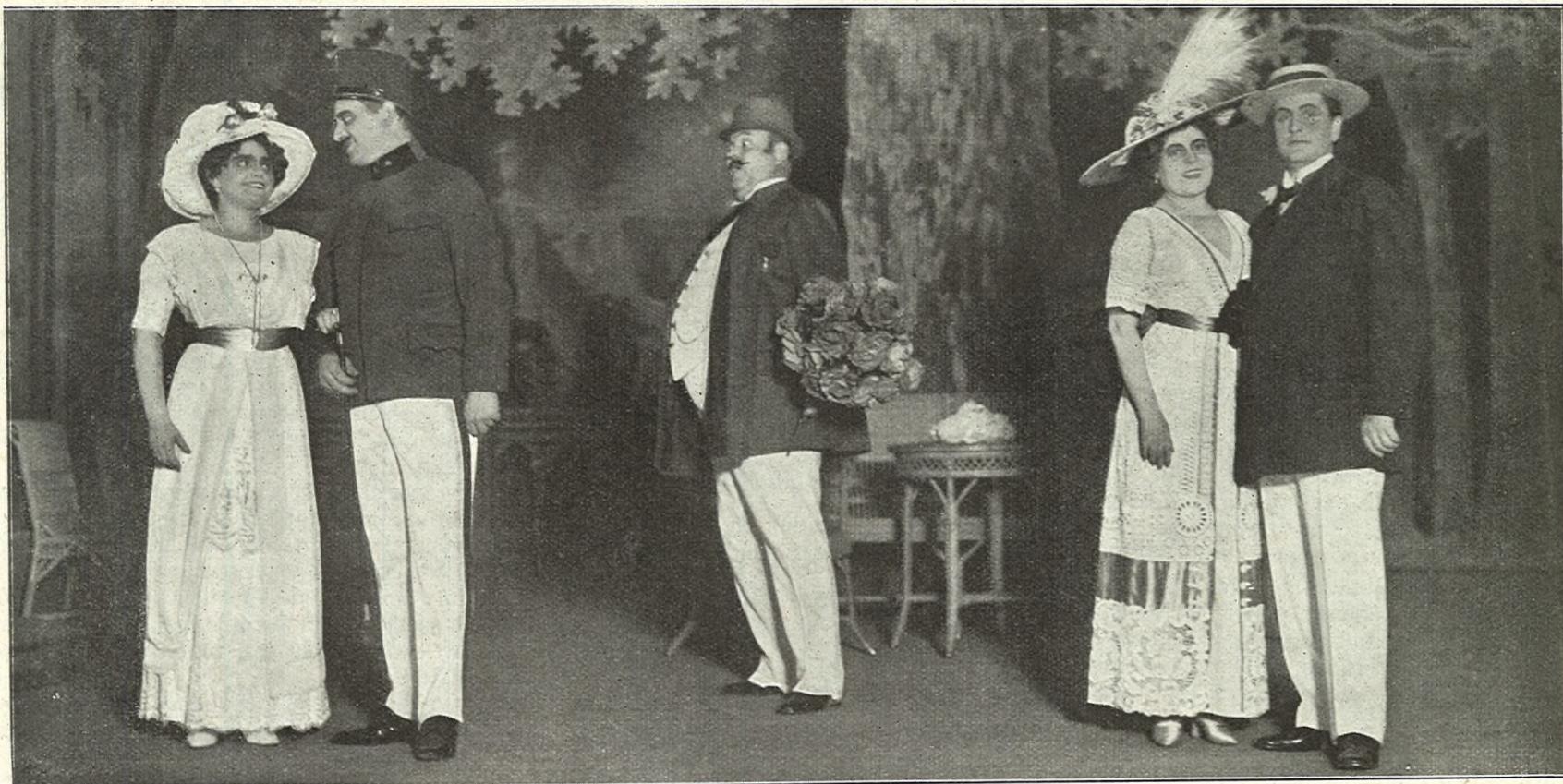
replikerna, som äro riktiga teaterrepliker, och hvad Vasateaterns auditorium beträffar, kommer det ej med några överdrifna fordringar, hvidan herr F:s "kommanditbolag" torde kunna räkna på en både trogen och talrik klientel. Men som litterär produkt står detta lustspel åtskilligt under medelmåttan. Utförandet hade sina förtjänster och särskildt förtjänar fröken Tollie Zellman, som nu gjorde sin entré på denna scen, allt erkännande för den måttfullhet och sanning, hvarmed hon återgaf den lilla kokottrollen.

Kgl. teatern inledde spelåret med Nicolais sprittande och melodisträlände opera "Muntra fruarna i Windsor", i hvilken herr Stiebel nu f. f. g. utförde sir Johns parti. Herr S:s buffa-komik räcker ej till för Falstaff-figuren; gestalten är också för liten, rörelserna för abrupta. De båda sistnämnda bristerna äga dock mindre betydelse i jämförelse med saknaden af den yppiga humor, som är ett med Fallstaffs person och utan hvilken de odödliga scenerna, där han skall rädda sig ur knipan, få en anstrykning af studentspex.

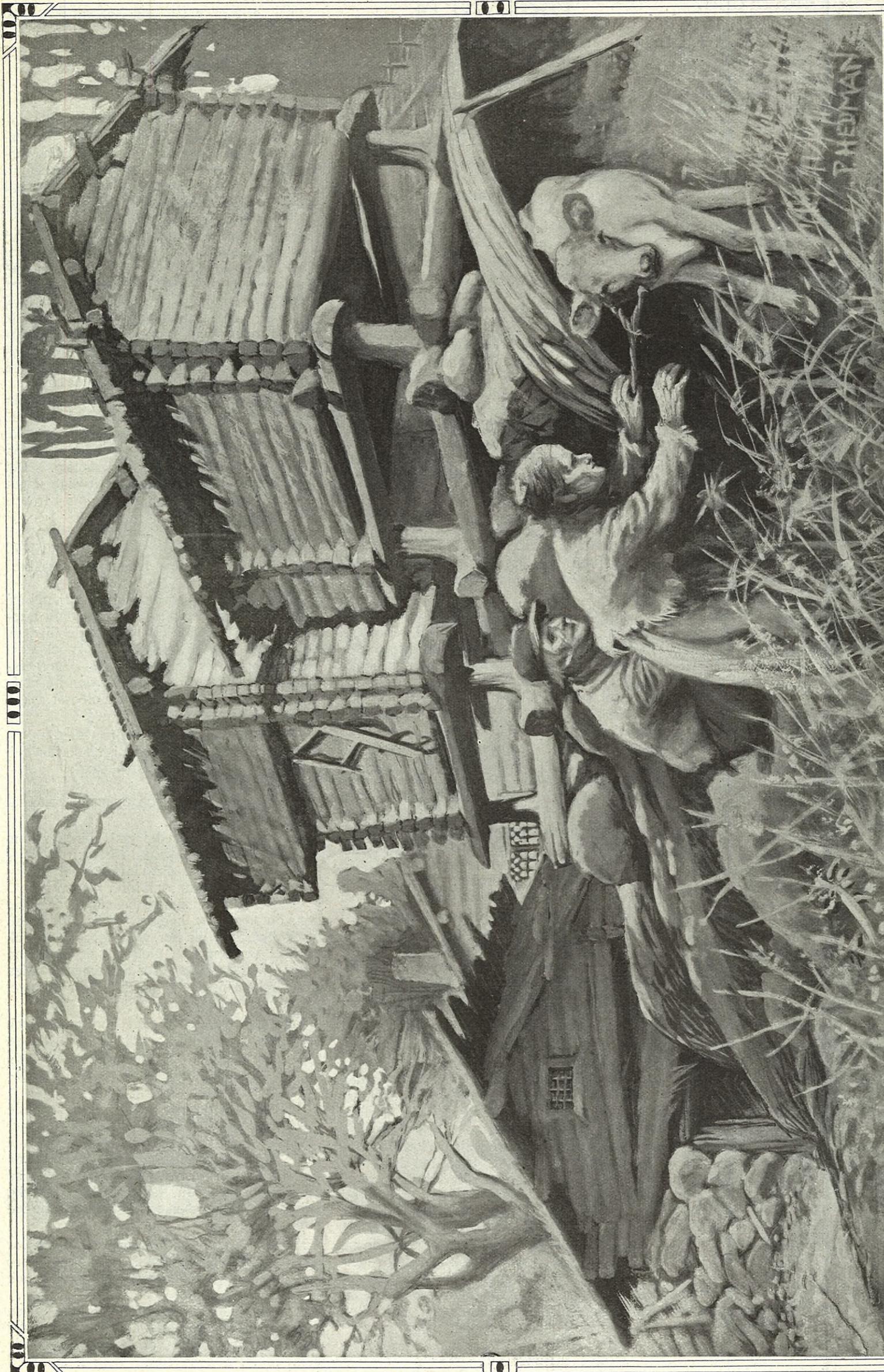
Fru Oscárs fru Ström gick däremot fullt i stil med dikten och sången gaf glänsande uttryck åt hennes yra humor och slagfärdiga jargon. Fru Järnefelt, fröken Hörndahl samt hrr Oscár och Lennartsson utfyllde med talang och välklingande sånginsatser ensemblen, som dock hade ett störande element: herr Mandahl. Ty hvad den mannen än må vara, men någon scenisk sångartist är han ej. Regissören, herr Harald André hade helt säkert nedlagt ett omsorgsfullt arbete på iscensättningen af den nyinstuderade operan, men hvarför en morgonstämning skall markeras med likblätt är svårt att räkna ut. En person bland parkettpubliken trodde fullt och fast att det var natten som huldts omslöt de älskande med sin blåa slöja, och undrade därför, om lärkorna på Shakespeares tid plögade drilla så dags på dygnet.

På Oscarsteatern blef inledningsprogrammet, operetten "Kvinnohataren", en framgång af det slag, som torde öfverflödiggöra allt forceradt arbete för inöfningen af nästa nyhet. Handlingen är munter utan spår af anstötighet och musiken fäck. Det dansas naturligtvis, och hr Barcklind, hvilken åter införlivats med den scen, som alldeles ej kan undvara honom, eröfrar publiken liksom i "Glada ankans" gyllene dagar. Fru Meissner är backfisch och ett år yngre än i fjol, fröken Grünberg en vacker och högst välsjungande änka och herr Ringvall som baron och ägare af ett kapplöpingsstall fet och rolig på sitt signifikativa sätt.

ARIEL.

"Kvinnohataren" på Oscarsteatern. Scen ur tredje akten. Från vänster: Mary Wilton (Rosa Grünberg), Majoren (Carl Barcklind), Baron Daminger (Axel Ringvall), Tilly (Emma Meissner) och Camille (Thorleif Allum). Almqvist & Preinitz foto.

Bakom stolphärbrenä.

Originalteckning för Idun af P. Hedman, efter ett motiv från
Brötjärna by i Mockfjärds kapellförsamling.

“Bakom stolphärbrena.”

AGOT SAREGET FÖR DALARNA i afseende på byggnadssättet är det äldriga bysystemet. Har man utsikt från en höjd och skådar ut öfver en odlad slätt, ser man här och där dessa tätt gyftade byar, hvilkas tak synas så nära infyll hvarandra, att man skulle kunna springa öfver byn från stuga till stuga. Vid eldsvådor förorsakar bysystemet stora olyckor och föröder utan skonsamhet det gamla som i århundraden bevarats. Af gamla gårdsplaner som delvis ännu finnas i behåll, synes i regeln medeltidssystemet ha följts. Hufvudbyggnaden, den forna ryggåsstugan — omkring hvilken ”skämmorna” eller uthusen, ”invistar” och ”utvistar”-husen, grupperade sig — har fått större omfång, bekvämligare inredning och inhysningen af smärre husdjur är numera bortlagd. Skämmorna få namn af härbärgen, betecknande nog för en sida af deras funktioner. Redan under medeltiden blefvo de då och då hopbyggda med stugan, hvaraf namnet bakhärbärge.

Ett af de äldsta i Sverige befintliga härbärgen är Ornässtugan. Ett annat härbärge som dock ej med säkerhet kan sägas härröra från medeltiden, är den å Skansen i Stockholm afbildade fatburen från Björkvik, märklig för sin originella och vackra form.

Stolphärbärgena, uppstaplade på en grund ofast af otuktad kullersten, den mindre ofvanpå den större, på fyra hörnstolpar med därpå hvilande mushylla för att hålla mössen från sädesbingen, äro de enda ”härbren” som ännu i dag tagas i bruk af inbyggare i Dalarna och Norrland. I utstyrelsen oftast liknande de norska ”stabbur-”arne kunna de skryta med bättre utstyrelse än de omgivande uthusen å bakgården. Rödfärgen har ingen användning utan husen äro missmodigt grå. Golfven bestå af klufna timmerstockar med kullriga sidan vänd nedåt. Yttertalet bildas af klufna stockar, och mot tvärlagda bindsträfvor äro stenar upplagda med sin tyngd hållande taket i försvar mot stormens härjningar. Vid uppgången till ”svalen” leder oftast en i trappsteg uthuggen grof fura, och den öfre våningen upptages af många gömmor. På ytterväggarna hänga plogar och lättare körredskap, på jordgolvet förvaras slädar och källmedjor.

”Gammelstugan”, där man bor, har sin svängda förstugukvist. ”Nystugo”, där man har sin kläd-kammare med sin rutade dörr och bastanta klubb-lås, mjölk- och väfkammare bilda resten af inre gårdens fyrkant. Yttre eller bakre gården upptas af slipstensbod, vedlider, badstu, smedja, källarbod, redskapslider och alla huskåkar, som höra till stall- och ladugårdsbesättningen.

Den ärfda gården var för dalabonden ett heligt arf, och det skulle förr ha betraktats som en förölämpning, om någon begärt eller satt i fråga att få köpa hans gård. Denna starka själfständighetskänsla försvagas alltmere, och den egna torfvan har nu ej samma helgd som fordom. De gamla lämnas ensamma. I den mån deras krafter aftaga, förfaller gården.

Omstående bild återger en dylik situation från en by i Mockfjärds kapellag utgörande Ganges sydvästra del. Trakten är skogrik och uppfylld af talrika berg, hvilka afsluta en mellan Öster-Väster dalälfvorna gående bergskedja, som mer eller mindre sammanhängande kan sägas bilda utlöpare från de norska fjällen. — Så sent som år 1858 spridde sig här en svårare vidskeplig rörelse som grep större delen af kapellagets 1,400 invånare, och domkapitlet i Västerås förordnade i augusti samma år en undersökning, där förteckningen på 83 vilseförda upplästes och förhördes. Rörelsen aftog dock snart, men omdömena om kommittén och åtgärderna voro icke milda.

P. H.

“BRUNNEN”.

Skisser från en badort.
Af CARL SVENSON-GRANER.

(Forts. o. slut.)

UBLIKEN SATT TVST OCH BE-grep inte. Man var snopen och visste ej, hur man skulle ta det. En förlägen applåd följde. Och så blef det paus.

Nummer två på programmet stod upptaget för ”Lofsång” och så stod dess lapska namn i parentes. Det började med ett bredt svällande ackord och så tog sångerskan i för fulla lungor. Fröken West fick tag i bänken, ty hon trodde, hon skulle falla omkull. Här och hvar fnissades det, ty detta öfversteg allt, hvad man förstätt med sång. Än skrek sångerskan häftigt och upprördt, än slog hon sig för bröstet, än mumlade hon som i första numret. Det obegripliga språket gjorde sitt till att stegra det främmande intrycket. Kanske skulle sången på en annan plats i en annan omgivning kunnat skänka stämning. Här förmådde man ej fatta den. Allt flera lutade sig framåt. Somliga satte näsdukarna för munnen, äfven denna gång slutade sångerskan med ett extatiskt skrik.

En liten applåd följde. Sångerskan tog fram en näsduk och torkade ansiktet som var fullt med svett.

— Hon vill visa, att hon ändå gör sitt bästa, hviskade fröken West till sin omgivning.

Och så fortgick programmet. De öfriga numren voro de första lika. Det var något egendomligt att se det hårda ansiktets oberördhet och så höra röstens kamp att skänka uttryck. Hon hade tydligen märkt löjet och föresatt sig att väcka till lif dessa ljumma, hvardagliga själar. Allt obevekligare, starkare, djupare ljödö ropen. Rörelserna blefvo lifligare. Men publiken väpnade sig med en allmer ohejdad munterhet. Ibland ljud ett högt skraff. Då kunde rösten sjunka ned till något armt, sjukt, klagande. Som af ett ensamt djur under en stor, obeveklig himmel. Men publiken hade nu fått klart för sig, att den skulle ha roligt, och den rördes inte.

Det var ännu några nummer kvar, då en hund kom in i konsertsalen. Det var i en paus, och han gömde sig under en bänk. Så började sångerskan. Hon hade knappt utstött det första skriket, förrän hunden gaf replik. Han hade krupit ut i gången, satt nosen i vädret och gaf till ett hylande. Sångerskan fortsatte. Hunden gnällde och så satte han i med hylandet igen. Publiken kom i skraff så salen ekade. Sångerskan fick bryta af. Man sökte mota ut hunden, men han sprang och gömde sig. Publiken satte sig. Några passade på att gå. Sångerskan började igen. Då började hunden tjuta från ett annat hörn af salen. Sångerskan sökte öfvertrumfa honom, men ju värre tjöt djuret. Till sist kom en vaktmästare med en käpp. Publiken vred sig i skraff. Sångerskan fick sluta igen. Hon stod dock modigt kvar vid pianot. Vaktmästaren jagade hunden. Men hunden hade satt sig för att vara inne. Han räddade sig undan öfverallt. Publiken kom med i jakten. Man reste sig, skraffade, pratade. Sångerskan passade på att försvinna ut. Till sist fick man fatt i hunden, men nu hade ingen lust att sitta kvar, dörrarna slogos upp, och man strömmade ut. Nu hade man något att tala om. Det steg ett gladt sorl genom rummet.

— Har man hört.

— Kan man tänka sig.

— Oerhördt.

Och fröken West sade till sitt sällskap, då hon gick ut:

— Hundljudet kom för sent. Men det var ändå värdt hela entréafgiften.

VI.

Säsongen slutade med regn. Det hade varit en ofreflig sommar, det kom man öfverens om. Inga egentliga skandaler, inga förlofningar, inga större sammandrabbningar. — Det är sista sommaren jag badar mitt fräben, sade fröken West halft skämtande, då hon reste från ”Brunnen”.

Och så kom hösten. Och man hade flyttat hvar åt sitt håll. Vi flytta denna berättelses sjätte kapitel till Stockholm. Där bor fröken West och där studerar kandidat Herner.

Det var en dag i november, en grå och trist dag, som han plötsligt mindes ett tonfall, såg ett ansikte och kände en maning att uppsöka fröken West. Han slog i en adresskalender och fann att hon bodde långt borta på Söder. Han begaf sig dit.

Huset hon bodde i var stort, svart af ålder och med en massa fönster, som liknade skottgluggar. Det låg ofvan en hög backe som var rätt mödosam att äntra upp för. Stentrappan inne i huset var smutsig. Det luktade fattigt folk, och några trasiga ungar med elaka ögon hasade mot honom i trappuppgången.

Högst uppe fann han en dörr med ett gammalt visitkort, där inom ramen af ett rokokoeffemblem lästes namnet Elisabeth West.

Han ringde och hörde klockans ringel på andra sidan dörren. Så stod han och lyssnade. Det hördes ett knackande läte, en dörr small upp, så närmade sig knackandet ytterdörren. Nyckeln vreds om, säkerhetskedjan rasslade och dörren for upp på halfspänn. I dörrgapet skymtade ett par missfänsamma ögon.

— Förlåt, är det inte... fröken West?

— Jo, svarade en tvär röst i tamburdunklet.

Därefter kom det misstänksamt:

— Hvad är det om?

— Det är Herner, sade mannen, kandidat Herner.

Ett ögonblick var det tyst, därefter kom det med en ljusare nyans i rösten:

— Jaså, det är ni. Så längesen det var.

Hon tog af kedjan och bjöd honom in.

— Ser ni, man måste ha såna där, sade hon, då hon lyfte kedjan. Här stryker så mycket pack. Här bor vi i lager ofvan och bredvid hvarandra. Och det är inga fina lager. Fattiga, usla varor alltsamman! Men hvarför kom ni egentligen hit. Här är inget att se.

Kandidat Herner tog af ytterrocken och satte sig vid bordet, där det stod en lampa med grön skärm. Lärarinnan gick och ordnade med möblerna, dukarna och småsakerna på en byrå.

— Här ser då också ut, sade hon. Inte visste jag, ni skulle komma. Man möts, säger ett par ord — och så är det vanligen inte mer. Och förresten är det bäst så. Man ger då sitt vackraste. Det är inte roligt se en människa, man hållit af, bli en vanlig människa, som man träter med och är led mot.

Herner såg på hennes ansikte. Det var så hvitt, tunnt och sjukt. Läpparna voro hopknipna, men ögonen lyste af vilja och trofs.

Rummet låg i så behagligt ljus. Den gröna skärmen göt ett mildt ljus öfver det enkla rummet med de gamla, runristade möblerna. På den gråblå väggen sutto ett

par litografier med bohuslänska motiv: fraggande haf och mörka, kantiga, trotsiga klippor.

— Att ni kom hit, sade hon efter att ha satt fram en bricka på bordet, en bricka med två glas och en karaff med brunrött, skimrande vin.

— Inte trodde jag det, fortfor hon. Tack förresten för i somras och för ni inte alldeles tittade ut "fröken Träben". Tack!

Hon höjde sitt glas och log litet.

Herner satt tyst. Han hade en förnimmelse af, att fröken West i grunden ej tyckte om hans besök, att han trädt henne för nära. Samtidigt kände han en sådan underlig oro.

Han såg sig kring i rummet.

— Ni har det vackert här, sade han.

— Äh, sade hon, jag har ju försökt klä upp det och göra det drägligt. Men läget. Det luktar ju smuts och armod lång väg och jag som hatar detta.

Det blef åter paus. Ett par kvinnor skreko gällt nere på gården.

— Men — hon knöt vid sin förra tankegång — det gör detsamma, hvar jag bor, sedan det där hände. Kanske bäst så långt från lifvet som möjligt.

Hon slog plötsligt öfver i tonen och fortsatte, då hon såg honom böja sig ned mot ett porträtt i ram, som stod på bordet.

— Det är några kamrater från seminariet, sade hon. Vet ni, hvem den där föreställer. Hon pekade på ett ansikte. Jo, det är Elisabet West, den fina Elisabet West, då hon var tjugu år, hade krusadt hår, gick på teatern och lefde med.

Hon var en stund som bortå i sina tankar, så sade hon:

— Allt ville jag veta. Jag läste alla tidningar, när det varit premiär för att se hvad den tyckte, och hvad den. Jag kände alla storheterna till utseendet. Ack det var en tid.

Utifrån korridoren hördes som tassande steg. Dörren hade smällt upp. Lärarinnan gick bort och läste till den.

— Alltid då kamraterna ville ha reda på något, sade de då: Det ska vi fråga Elisabet om. Hon vet det säkert.

— Och när det blef vår — rösten fick något bristande i sin klang — då åkte vi alltid på Djurgården första vårsöndagen. Så grönt det var i träden och blått i vattnet. En gång kan jag minnas. Vi åkte några kamrater och alldeles midtför Hasselbacken mötte vi ett ekipage med en elegant herre och en liflig dam med en röd, röd hatt. Det var Gustaf Fredrikson och fru Hartman.

Hon satt åter och funderade.

— Jag vet inte hvarför jag ramsar upp allt detta, sade hon. Det är ju förbi. Så blef jag sjuk, miste mitt ben, fick ondt i hjärtat. Jag fick flytta allt längre bort från det lif, jag älskade. Och jag fick lefva på digitalis. Men skolan måste jag ju ha kvar. Det är brödet. Och jag har en gammal mor. Hon är nästan blind. Jag lefver ensam med henne. Det är svårt med gamla. De hålla så envist på det de tro rätt. Så skall du göra och så, säga de. Mor är religiös och söker sin fröst på andra sidan. Jag har varit för stolt till det. Så blir det en kamp.

Det blef åter tyst. Lampan sjöng och vinden skrek till i fönstret. Då kom det hårdt från lärarinnan:

— Vi glömma ju att skåla. Vi får inte bli känslösamma emot lifvet, det usla lifvet. Ni som är ung skall veta, hur det är, så ni inte går och veknar till. Hård, hård skall man vara. Ja, jag har visst sagt er det förr, men det skadar inte att upprepa det. Tänk alltid att det vidrigaste skall hända er, tänk, att ni

skall svikas af er bästa vän, hatas af den ni älskar, aldrig nå det ni sträfvar efter.

Dörren till ett angränsande rum gick upp. Ett grått huvud stack in och ett par tomma ögon slirade:

— Har Elisabet främmande? frågade den gamla. Jag tyckte, jag hörde, att någon främmande röst talade.

— Ja, sade dottern, det har jag. Men det är inget mor skall bry sig om.

— Jaså, jag tänkte annars, sade hon undfallande och så föll dörren igen.

Det blef en tryckande tystnad efteråt. Till sist reste sig kandidaten.

— Jag måste gå, sade han. Jag har ett ärende, och det blir sent.

Hon följde honom till dörren. Då han stod ute i förstugan, sade hon:

— Farväl med er! Jag skall aldrig glömma, att ni gått den långa vägen hit för "fröken Träben".

Och då han var i trappan, stack hon ännu en gång ut huvudet och sade:

— Farväl!

VII.

Det är nästa sommars juni. Åter har jorden grönskat. Åter har "Brunnen" slagit upp. De första gästerna börja komma.

Fröken Hallman har kommit tillbaka trots historien med differien. Hon står just på matsalsverandan i samspråk med en herre, då brunnens vagn kör fram och en student hoppar ur. Fröken Hallman kisar med ögonen.

— Minsann tror jag inte det — jo det är ju kandidat Herner.

De hälsa.

— Jaså ni kommer i år också, säger fröken Hallman. Det var roligt. Fru Dahl är här i år också och så doktorn. Så kommer ni. Det blir ju gamla gardet. Alldeles som i somras.

— Så alldeles lika blir det inte, säger kandidat Herner. En blir då säkert bortå af gamla gardet.

— Hvem då?

Herner står tyst ett ögonblick. Därpå säger han:

— Fröken West kommer säkert inte.

— Ser man på, skämtade fröken Hallman. Ni har således träffat henne i vinter. Hvilken badort skall hon till. Eller kanske hon stannar i Stockholm. Det är dyrt med badorter och fröken West var ju obemedlad.

Hon gör ett plötsligt språng i tankegången, då hon förnimmer det kyliga allvaret hos den hon talar med och känner att hon sagt något elakt.

— Eller kanske fröken West gjort ett parti. Omöjligare saker ha hänt.

Herner ser skarpt på fröken Hallman.

— Nej, säger han. Fröken West är inte i Stockholm och inte vid någon annan badort. Hon är inte förlofvad heller. Fröken West är död.

Fröken Hallman ler medlidsamt.

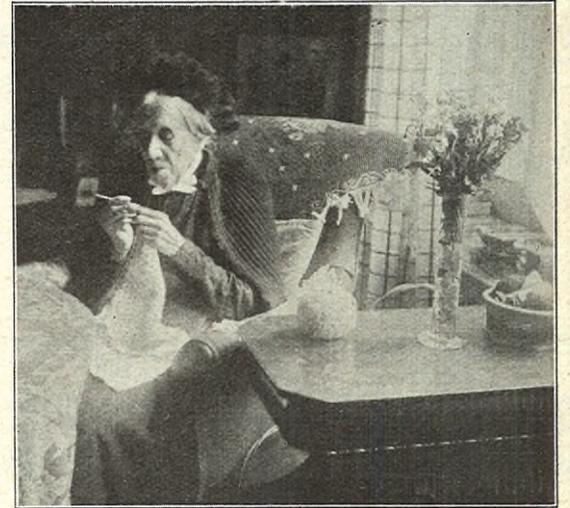
— En morgon då hon skulle gå till skolan, berättar kandidaten, slant hon på gatan. Hon föll omkull. Det blef blodpropp äfven i hennes andra ben. Hon dog efter amputationen.

Fröken Hallman står tyst. Kandidat Herner går in i matsalen efter en artig bugning.

— Ni ser så dystert ut, säger den herre, som samspråkade med fröken Hallman innan kandidaten anlände. Kände ni den där fröken West?

— Ja, litet, svarar fröken Hallman. Hon var här förra sommaren. Jag har aldrig träffat på en bittrare människa. Det var nog bäst, hon fick gå bort. Hon tålde inte människors glädje.

Och så började de tala om vädret och fröken Hallman sökte göra sin föreställning af det så klar som möjligt. Och så gingo de långsamt upp mot utsiktsberget för att se på solnedgången.

Ett hem i fara.

DEN GAMLA NITTIOFEMÅRIGA DAMEN HAR på bilden hör till de många, hvilkas ålders dar föröras af ekonomiska bekymmer. Vål arbetar hon ännu flitigt och väl till "Genom eget arbete", men det kan naturligtvis ej förslå långt, helst då synen börjar fela. Hennes dotter, 73 år gammal, änka äfven hon, vårdar henne ömt och sköter hushållet men kan ej bidra till familjens uppehälle. Uppgiften att försörja de båda gamla faller på dotterdottern, men till den uppgiften räcka ej helt hennes krafter och inkomster, helst hon äfven har en sjuk bror att tänka på. För ett par år sedan insamlades hyreshjälp åt de gamla, för hvilka medel undertecknade redovisade, men nu är åter hjälp storligen af nöden, om hemmet skall kunna hållas tillsamman.

Vi vädja därför ånyo till kärleksfulla människor att hjälpa, så att vi måtte kunna betala hyran den 1 okt. Gåfvor för detta ändamål uppbäras med tacksamhet af undertecknade:

Anna Fries, Fredrikshofsgatan 3, Stockholm.

Ulla Hamilton, f. Lewenhaupt, Storgatan 38 II, Stockholm.

Från Iduns läsekrets. Det klappar.

JA, DET HAR NOG LITET HVAR ERFARENHEF af. För barn och åldringar, för sjuka och fattiga, för föreningar och institutioner i filantropiens tjänst är det ett oafälligt klappande på det mänskliga deltagandets dörr. Det är ett ständigt: Sesam, öppna dig! Och glädjande att säga vädjas det ju bra sällan förgäfvat.

Likväl finns det en kategori lidande människor, som med bedjande hjärtan stå utanför — den stängda dörren. Det är just ingen heller, som för deras talan.

Det är de lynnessjuka, de oroliga, de sökande, hvilkas psyke koncentrerat sig i en stor, brännande längtan efter förstående människor, som fullkomligt oegennyttigt, utan att fordra pekuniär ersättning, utan blott för tillfredsställelsen att kunna få vara till glädje, stöd och uppmuntran ville skänka några timmar i veckan åt dessa hårdt prövade.

Jag besökte just häromdagen en sådan kvinna, liflig, intelligent och ideellt anlagd, som bevekande bad mig söka få denna hennes älsklingsidé realiserad.

Det är hennes och hennes medsysstrars talan jag nu för. Den som känner sig manad att glädja henne med ett besök, ombedes att skriftligen meddela sig med Anförvandt, Iduns redaktion.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och **Hafremjöl**

Känner ni trötthet, behöfve: ni krafter, åt hvarje frukost GYLLENHAMMARS pat. Hafregryn och Hafremjöl - trött heten försvinner. Tillverka: under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN - SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 8-14 SEPT. 1912.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med skinksås; krätor; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Tomatpuré; fisksupplé med hollandais; rosthimmel med grönsaks-pastejer; äppelbeignet med enkel vaniljsås.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; stekt strömming; kaffe eller te. Middag: Persiljefyllt kalbringa med potatis och lingon; brylépudding.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; rissoler af kalvkött (rester från måndag) med smält smör; mjölk; kaffe eller te. Middag: Palsternacksupré med rostadt bröd; gädda å la Maitre d'hotel med pressad potatis.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt sill med grädd och lök samt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med gräddsås och potatis; blåbärskompott med vispad grädd och schäferhattar.
TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; bifstek med potatis; mjölk; kaffe

eller te. Middag: Oxsvansoppa; risgrynspudding med saftsås.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; färsk strömming i läda med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med bruna bönor; saftkräm med mjölk.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekt köttbullar med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvad blomkål; smörgåspudding med vispad grädd.

RECEPT:

Ägg med skinksås (f. 6 pers.). 4 hårdkokta ägg.
Fyllning: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 1/2 dcl. grädd, de hårdkokta äggulorna, salt, vitpeppar, 1 msk. smält smör (20 gr.).
Skinksås: 1/2 hg. mager, rökt skinka, 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 dcl. buljong, 3 dcl. mjölk, 1 äggula.
Beredning: Äggen skalas och skäras itu på längden; gulan lossas försiktigt samt skäres i fina tärningar. Smöret och mjölet fräses 2 min., den tunna grädden påspädes och såsen får koka 5 min., hvarefter den skurna äggulan iblandas försiktigt och stufningen afsmakas med kryddorna. Ägg-halvorna fyllas med stufningen och det smälta smöret hälls öfver. Skinkan skäres i fina tärningar, som fräses i smöret. Mjölet iröres, buljongen och mjölken påspädas litet i sänder. Såsen får koka 8 min., äggulan iröres och såsen får sjuda samt afsmakas.
Äggen läggs i en stekpanna och insätts i ugnen att bli genomheta, då de uppläggas på varmt serveringsfat och skinksåsen hälls öfver. Anrättningen garneras med persilja och serveras till smörgåsbordet.
Tomatpuré (f. 12 pers.). 5 challotenlökar, 1/2 kg. röda tomater, 80 gr. smör, 6 msk. mjöl (60 gr.), 3 liter mörk buljong, salt, socker, cayenne.
Beredning: Löken skalas, hackas groft och fräses väl i 1 msk. af smöret. Tomaterna rensas, sköljas, skäras i klyftor och få koka tillsammans med löken och 1/2 lit. af buljongen med tätt lock, omkr. 5/4 tim. Tomaterna passeras. Smör och mjöl fräses 2 min., purén och resten af

buljongen spädas på och soppan får koka under rörning 5 min. Den afsmakas med kryddorna och serveras med stekta brödskefvor.

Kräftor. De medelstora kräftorna äro bäst. De sköljas i kallt vatten. Till hvarje tjog kräftor beräknas 2 lit. vatten, 45 gr. groft salt samt dillkronor efter smak. Då vattnet kokar friskt, läggs kräftorna och få koka 5-10 min., läggs upp i ett fat och få kallna i så mycket af spadet, att det står jäms med kräftorna. Uppläggas högt på ett rundt fat, garneras med dill och serveras till smörgåsbordet. Kunna äfven användas till majonnäs, salad, à-la-daube, gratin, pastejer, krustader, kroketter, säs m. m.

Rosthammel (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. fransyska, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/4 tsk. vitpeppar, 1 liten knippa persilja, 4 msk. smör (80 gr.), 1 morot, 1 challotenlök, 2 dcl. köttsky eller buljong.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt, så att det är mörkt bultas med en fuktig klubba, torkas med en duk, urviden i hett vatten, ingnides med en blandning af saltet och pepparn och bestrykes med persiljesmör, hvilket beredes af 2 msk. af smöret och persiljan. I en liten långpanna eller stekpanna lägges resten af smöret, den skrapade och i skifvor skurna moroten samt den skalade och i klyftor skurna löken. Steken lägges i och stekes i varm ugn omkr. 1 tim., hvarunder den öses flitigt med smöret i pannan, så att den ej torkar eller blir bränd. En kvart innan den är färdig tillsättes den kokande köttskyn.

Lägges upp på varmt fat och skäres för vid bordet. Serveras med grönsaks- eller potatispastejer och köttskyn, som silats och skummats.

Äppelkaka med mördeg (f. 6 pers.).
Mördeg: 2 hg. smör, 65 gr. socker, 1 ägg, 10 sötmandlar, 5 bittermandlar, 150 gr. mjöl.
Äppelkompott: 2 hg. socker, 3 dcl. vatten, 1 1/4 lit. goda, syrliga äpplen, 1 msk. ättika.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Smöret tvättas och röres med sockret till skum, därefter tillsätts ägget, de skällade och malda mandlarna och sist mjölet, som bör vara siktadt. Degen arbetas, tills den blir jämn, hvarefter den får stå på kallt ställe omkr. 2 tim. Äppelkompotten beredes på vanligt sätt, får kallna och blandas med den hopkokta lagen. En bleckform eller stekpanna smörjes med smör och beströms med stötta skorpor. Två tredjedelar af degen utkallas och därmed beklädes formen på botten och upp till kanten. Äppelkompotten lägges, dekkanten vikes öfver, resten af degen kaffas ut till ett lock, hvarefter pajen täckes, och kanterna tilltryckas väl. Pajen gräddas i god ugnsvärme 3/4-1 tim., eller tills degen vid prof med vispkvist är genomgräddad. Pajen uttages, får stå en kvart, uppstjälpes på fat eller skål med tårtpapper, får afsvalna, garneras med äppelgelé eller vispad grädd och serveras med grädd eller vaniljsås.

I stället för äppelkompott kan 1/2 lit. fast äppelmos användas.

Enkel vaniljsås (f. 12 pers.). 4 äggulor, 75 gr. strösocker, 2 tsk. potatismjöl (10 gr.), 1/2 lit. mjölk, vaniljessence.

Beredning: Äggulorna och sockret vispas tills massan blir vit och skummig. Potatismjölet utröres med 2 msk. af den kalla mjölken och iblandas. Resten af mjölken kokas upp och hälls på äggulorna under stark vispning. Såsen får därefter sjuda öfver elden under fortsatt vispning, tills den är tjock, hälls upp och vispas, tills den är kall. Såsen tillsättes sedan med vaniljessence. Serveras varm eller kall, hälls varm i vattenbad.

Gädda å la Maitre d'hotel (f. 6 pers.). 3 gäddor på 425 gr. st., 3 tsk. salt (15 gr.), 3 1/2 msk. smör (70 gr.), 3 ark vitt papper.

Maitre d'hotel-smör: 1 liten knippa persilja, 1 hg. smör, 1 tsk. citronsaft, 1/4 tsk. vitpeppar.

Beredning: Gäddorna fjällas, rensas, hufvudet får sitta kvar men befrias från gälarna. De ingnidas med saltet och få ligga 1 tim., hvarefter de torkas väl. Pappersarken klipplas aflånga och smörjas med smöret; fiskarna insvepas väl däri, läggs i en smord långpanna och stekas i varm ugn omkr. 20 min. Papperet aftages först när fisken är upplagd på serveringsfatet, på det att icke den säs, som bildats må gå förlorad. Fiskarna beläggas tätt in- och utvändigt med skifvor af maitre d'hotel-smöret. Garneras med persilja och serveras med pressad potatis.

Risgrynspudding (f. 6 pers.). 2 dcl. risgryn (2 hg.), 3 msk. smör (60 gr.), 1 1/2 lit. mjölk, 1/2 tsk. salt (3 gr.), 2 msk. socker (30 gr.), 20 söt- och 10 bittermandlar, 40 gr. russin, 3 ägg.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Risgrynen sköljas i kallt vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka lifligt 15 min., hvarefter de upphållas i durkslag, öfverspolas med kallt vatten och få afrinna. Gröten upphålles och

SPLENDID.

Bästa passform.

Kr. **4.50 & 7.25.**

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,

STUREPLAN, STOCKHOLM.

Kullbergs Kaviar Äldsta och bästa märket.

Intel besvär med vin, konjak, kaffe, saft eller dylikt vid begagnande af Vasens (f. d. Nordstjernans) Laxermarmelad, det behagligaste afföringsmedel som existerar. På alla apotek.

Världsberömda.

SINGER C:O

SYMASKINS AKTIEBOLAG

Filialer på alla större platser.

DET ÄR GENOM SIN STORA DRYGHET

och de rika näringsämnenas inbördes förhållande som

Van Houtens Cacao

blifver: i bruket
bäst och billigast.

Ekstroms JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

A.C. SVENSSONS
KNÄCKBRÖDSBAGERI
GÖTEBORGS STAD

Äkta Göteborgs-Knäckbröd.

Hygienkontrollant:
Dr G. Hjort af Ornäs.

Tel.: 11 & 920

Fyrtornets KAVIAR

Ärets inläggning utkommen och utmärker sig för sin friska, aptitretande smak.

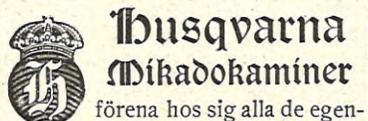
Se noga till att Ni får af märket "Fyrtornet".

Erkändt högsta kvalitét inom hela konservindustrien.

Professor Metchnikoffs nya läkemedel Lactobacilline-glycogéne-tabletter

innehålla det bekanta yoghurtfermentet samt ett nytt ferment, glycobacter, med förmågan att upplösa stärkelsehaltiga ämnen. Lactobacilline-glycogéne befordrar sålunda i hög grad matsmältningsprocessen. Säljes från

Apoteket Lejonet, Malmö.

Husqvarna Mikadokaminer

förena hos sig alla de egenskaper, som karaktärisera en verkligt lyckad kamin: De äro bränslebesparande, lättskötta, reglerbara, gifva behaglig värme och äro genom sin solida konstruktion i det närmaste oförstörbara. Tillverkas i olika storlekar och utstyrselar. Pris-kurant på begäran gratis. Försäljas i alla välsorterade järnaffärer.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR

KRISTALL PATENT

Schweizer Siden

tullfritt till bostaden

Begär prof på våra nyheter i svart, vitt och kulört: Taffetas, Changeants, Façonnés, Crêpe de Chine, Duchesse, Ecossais, Eolienne, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern. Sammet och Plysch till klädningar och blusar o. s. v. såväl som blusar och rober med äkta Schweize-brodery i batist, ylle, lärt och siden. Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S4 (Schweiz)
Sidentygs-Export. - Kungl. Hofl.

Sejon

Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT MED OFVANSTÄNDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

blandas genast med det kalla smöret, kryddorna, den skällade och malda mandeln samt de väl sköljda, förvållda och urkärnade russinen. När gröten är kall, iroras äggulorna och de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hälls i smord och brödbeströdd pajform och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 1 tim. Serveras varm med sylt, kompott eller saftsås.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 36.

INKAPSLADT HISTORISKT YTTTRANDE.

I efterföljande 24 namn är med ett visst antal mellanbokstäver — alltid lika många — inkapsladt ett historiskt yttrande. Den ordning, i hvilken dessa namn ursprungligen uppställt, skall bibehållas.

Oden Eli Håkan Adeler Amerigo Goriot Sibärg Cook Peel Knut Molek Inge Gallas Oda Mandane Frans Tosti Atilius Lyell Eklund Eyck Tomas Edgren Ane.

L. B.

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 22 sept. 1912. Å kuvertet bör angivas pristäfling n: r 36.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad bägere eller

Det bästa, rikhaltigaste och mest utsökta sortiment af kontinentens alla senaste nyheter i

SIDEN

afsva vi just nu och inbjuda vi ärade kunder till ett besök! Alla kunna erhålla vår stora profkolektion franko och gratis!

Vi representera världens förä namnata Sidenfabrikker

Besök eller tillskrif BRUNKEBERGS MANUFABRIK MAGASIN BRUNKEBERGS TORG 24 - STOCKHOLM Allm. Tel. 5890 Riks. Tel. 735

också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 32. DE TOLF SKÅLMARNA.

Räklandet började på n: r 5 till höger om värden.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen. Första priset: Fröken Edit Lindström, Vansö prästgård, Strängnäs. Andra priset: Fru Valde, Östermalmsgat. 20, Sthlm.

TIDSFÖRDRIP.

FLAGGAN MED DET HVITA KORSET.

En befälhafvare ville hissa en flagga med ett hvitt kors på röd botten. Han hade till sitt förfogande en kvadratformig bit rödt tyg och en rektangulärformig bit hvitt tyg, som var större än den röda biten. Som han önskade att få flaggan så stor som möjligt, klippte han det röda tyget i två bitar och fäste dessa på det hvita tyget, så att ett kors uppstod i midten. Hur gjorde han det?

SIFFERCHARAD.

Två gånger mitt första är mitt femte; tre gånger mitt femte är mitt tredje; mitt tredje från mitt andra står mitt fjärde. Hvad är då mitt helas rätta värde?

Anna H—m.

EN SAMMANSATT VERS.

Vaknen upp och skåden klarligt — Vår längtans bygd, vält hem på jorden, Där tysta stjärnekvällen den mörka himlen klär i norrskensprakt

Du land som mig fostrat har Mellan fjäll och sjö på Skandinaviens halva ö

Hemmet för skördar och minnen tillika.

Af hvilka 6 skaldestycken är ofvanstående bildadt och hvilka äro författarne till dem? Velve.

BOOKSTAFSCHARAD.

Mitt första finns i bröd men ej i smör, Mitt andra finns i snäll men ej i stygg, Mitt tredje finns i Avesta men ej i Krylbo,

Mitt fjärde finns i karl men ej i gosse, Mitt femte finns i silfver men ej i guld, Mitt sjätte finns i sko men ej i sula, Mitt sjunde finns i morot men ej i kål, Mitt hela är namnet på en känd person inom aviatiken.

Monna.

GISSA DEN SOM KAN.

Hvad är det som hvarken är till nytta eller prydnad för en vagn men hvarförutan ingen vagn kan komma fram?

LOGOGRYF.

Vårt hela öfver jorden far Med våldsamt fart och tjuv ibland, Men rensar luften ren och klar Och går utöfver stad och land. Det trädets krona böjer ner Och splittrad stam man ofta ser. På hafvet är dock faran störst, Och sätter ångest i seglarns bröst.

Rätt många småord du nu får. Hvad som på marken slingrad går; Hvad som för barnet kärast är;

Ett ord i vägen vara plär; Hvad trädet ej undvara kan, Ja, äfven blomman och hvar stam; Hvad bildar ofta eldens fart;

För lifvet är af giftig art; En gammal stad, som minnen har från kristna och från hedna dar; En dundergud i forna år;

Hvaraf med tiden mask man får; En öde mark så ofruktbar; En annan som befolkning har;

En sak som kläder skada kan; Ett husdjur nyttigt för hvar man; En blomma skönast bland de fagra; Hvad hvar och en vill gärna vara;

En sjukdom hästen lider af; Hvad man bör hafva till sin graf; Ett ädelt djur som nyttigt är; På dukadt bord, ej fattas plär;

En rätt som kan i köket lagas, Men ock på apoteket tagas; Hvad som åt drinkarn rus kan gifva; Och hvad buteljen ej bör blifva;

Hvad i en sjukdom krafter ger; Af ord du ej får några fler.

Arnold.

CHARAD-LOGOGRYF.

Mitt hela är mitt första Mitt hela är mitt andra Mitt första är mitt andra.

Själff består jag utaf delar fem, och nu det gäller att samla dem. Och för att tag uti dem få, till småorden vi alltså gå.

ALLA SNALLA BARN

VÄLSMÅKANDE

THULE

FÅ MORGON OCH AFTON

THULE-CACAO

Hvad är det du och alla måst'?

Hvad följden ofta blir af frost. När tvenne stycken af metall förenas, hvad man göra skall. Säg mig ett träd tätt invid strand. Hur kallar du ett stycke land, som slutet kring af bölja blå. En fågel, som har svårt att gå. Ett litet djur (reptilier det inom parentes sagdt är). Nämn så en dryck och se'n till sist hvad arbetet är värdt förvisst.

Th. H—dt.

DE BÅDA NAMNEN.

Och du må vända mig bak och fram, Ja, du må vrida och vända.

Men — säkert hör det väl till min stam, Du kan mig icke förändra.

Och i mitt sällskap jag — maskulinum —

Kan äfven få mig ett femininum. Af samma släkte hon är som jag,

Hon ändras icke ett enda tag.

Om bakifrån du henne skådar, Mitt sällskap samma typ bebådar, Som om du henne rättvänd ser (Hvad skulle jag nu säga mer!) Vår oföränderlighet har gjort Att du nu äfven oss försport I gåtohamn. — Så gissa nu våra — tvenne namn!

Beppo.

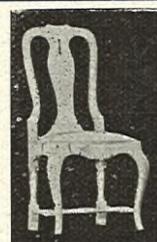
LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIPET I N:R 35.

LÅNGGATAN: Nittonhundratolf: ni, nit, ton, hund, hundra, undra, dra, tolf.

REBUSEN: Stort oförstånd. RÅKNEUPPGIFTEN: 5 öre.

VINFATEN: Tom och John 2 fulla, 2 tomma och 3 halfulla; Henrik 3 fulla, 3 tomma och 1 halfull. Eller: Tom och John 3 fulla, 3 tomma och 1 halfull; Henrik 1 full, 1 tom och 5 halfulla.

Modärna Möbler

i lager och på beställning. Tillskrif

Göteborgs Slöjdmagasin, Göteborg, Kyrkogat. 30

Hotell Excelsior,

med restaurant och tvättinrättning, Stockholm C, 35 Birger Jarlsgat., motsvarar de bästa af utlandets Christliche Hospize och Temperance Hotels. Lämpligt för damer och familjer. Inga drickspengar.

Elisabeth Östmans

Husmoderskurs

— praktisk och teoretisk undervisning i huslig ekonomi — börjar sin 22:a termin hösten 1912.

Den praktiska undervisningen omfattar enklare och finare matlagning, dukning, uppläggning och servering, syltning, konservering och bakning, en grundlig kurs i köttstyckning, uppköp af matvaror och specier samt bokföring för hemmet.

Obs! Särskild undervisning i gasspislars användning och skötsel. Den teoretiska undervisningen omfattar en kortare kurs i födoämneslära, hälso- och sjukvård, allmänna regler för frisk- och sjukdiet samt uppställning af matsedlar.

Ett mindre antal elever kunna erhålla praktisk undervisning i barnavård. Skolan har nu flyttat in i nyinredd, tidsenlig lokal Klarabergsgatan 40. Personhiss, rymliga kök och matsalar, duschrum, afklädningsrum med särskild toalettrum.

Inga utomstående matgäster mottagas. Utöfriga prospekt erhållas och anmälningar mottagas af

Elisabeth Östman, 34 Jakobsbergsgatan, 3 tr., Stockholm. Riks. Normalm 108. Allm. 9302.

Skor af människohud

tillverkas icke men skillnaden är i kemiskt afseende ringa mellan människohuden och det af djurhuden beredda skofvånädet, och det är minst lika olämpligt att bестryka skodonen med lut, syror, hartsämnen eller dylikt, som att försöka kuren på ansiktet eller händerna. Resultatet blir detsamma: Skinnen förstöres.

Mången putsar emellertid allttjämt sina skor med dylika ämnen utan att veta det förrän det är försent. Dåliga skokrämer innehålla nämligen syrerester, alkaliöfverskott, hartser m. fl. direkt skadliga ämnen, men köpas och användas allttjämt, dels af godtrogenhet, dels därför att de i regel säljas till billigt pris. Dylika skokrämer bli emellertid icke billiga utan dyra, ofantligt dyra att använda. Endast den skada som en enda burk skokräm af olämplig sammansättning kan göra å en familjs skodon vore, uppskattad i penningar, tillräcklig att fylla familjens behof af förstklassig skokräm i 10 år.

Man bör aldrig köpa "billig" skokräm eller "hvilken sort som helst" utan ovillkorligen fordra det fullt förstklassiga fabrikkatet "VIKING"!

Vikingkrämen har fullt vetenskaplig, garanteradt oskadlig och för lädrets konservering och vård afpassad sammansättning. Den framställes ur rent naturvax, af specialister med mångårig erfarenhet, i modern specialfabrik med alla nutidens förbättringar och resurser. Vikingkrämen berömmes af millioner förbrukare. Konsumtionen däraf har på 10 år 100-dubblats.

INDUSTRI-AKTIEBOLAGET VIKING, ÖREBRO.

Insänd genast denna kupong jämte ett 10-öres frimärke till porto så erhålles gratis vår bok "Fotbektädnadens vård" innehållande intressanta lärdomar och råd.

Idun.

LIEBIG'S Köttextrakt

gör den därmed tillredda födan kraftigare och bättre, utan att därvid förtaga matens egen naturliga smak. Det är ett enastående medel, som ingen förständig husmor borde underlåta att använda. Bruksanvisning medföljer hvarje burk.

Ensambörsäljare för Sverige: Ivan Wahlstedt & Co, Stockholm, Göteborg.

Olympiska spelen.

Det goda resultatet för Sveriges del debatteras ännu mycket flitigt i präss och idrottskretsar, inom och utom vårt land. Och utlänningarne nödgas erkänna, icke blott våra idrottsmäns högt stående teknik utan även deras allmänna, fysiska företräden. Att de senares höga nivå till en god del beror på våra idrottsmäns målmedvetna strävanden, även i fråga om en förnuftig diet, torde ej vara för mycket sagt. Det är allmänt bekant, att *havregryn* numera är en stående rätt på de svenska idrottsmännens matsedel, och erfarenheten i år har visat att densamma är väl ägnad att hålla organismen i »god form». Havregrynskosten är lättsmält och närande, den överlastar ej matsmältningsorganen utan håller desamma i gott skick, därmed även underlättande tillgodogörandet av övrig intagen föda. Alla egenskaper som äro av största betydelse för idrottsmännens fysik.

AXA Hafregryn äro utan överdrift erkända såsom varande världens finaste havregryn, beträffande såväl näringsvärde, arom, lättmälthet, lättkockhet, drygheit och hygien.

Ständig kontrollant: Stadskemisten Hr Dr J. E. Alén, Göteborg. — *Köp originalpaketer, endast då kan man vara säker på att få AXA Havregryn.*

NUNNAN.

Af Eily Westin.

Hon är så trött, att hon allt emellanåt tycker golvet gungar under fötterna. Men att gå i säng känner hon ingen lust till. Hon går fram till den stora sparlakansängen, drar åt sidan förhängena af tungt mångfärgadt brokadsiden, stryker öfver det fina täcket och det gamla, hälsömsprydda lindnet och känner på de härligt mjuka dynorna, men krypa upp och lägga sig, det vill hon inte.

Hon måste först rekognoscera omgifningen. De tre väldiga fönstren å ena långväggen endast öka rummets stämning af intensiv afstängdhet. Ty metersdjupa äro fönsternischerna, och de många små rutorna verka fångelsegaller. Inga gardiner utstänga natten, men ekarnas grenverk där utanför i parken kläder fönstren med ett förhånge i underbart mönster, och genom detta skymtar en molntäckt höstnattshimmel.

Ett enda ljus lyser från det tungt snidade bordet mellan två af fönstren. Detta har blifvit degraderadt till toalettbord, och den moderna spegeln, etuierna med flaskor och kamsaker, broscher, nålar och band taga sig löjliga och simpla ut mot bordets högtidliga karaktär af antikvitets och förmått.

Det lilla ljuset i den höga silfverstaken belyser med ett svagt, gulaktigt sken endast de allra närmaste föremålen, för öfrigt ligger mörkret öfver rummet hemskt rufvande.

Den unga flickan sätter sig på taburetten och stirrar in i spegeln. Så sagolikt allt ter sig, fotograferadt å glas. Hur ofta har hon ej vid läsningen af riddarsagor och adelsromaner i fantasien besökt sekelgamla slott och där upplefvat underbara ting! Nu har verkligheten beredt henne tillträde till drömmarnas rike. Männe hon också skall få erfara någon af dess hemligheter?

Hon möter i spegeln sin egen bild, ansiktet är blekt och ögonen ligga som i svarta hål. Hon borde naturligtvis försöka somna genast. Hon känner en pinande mattighet vid minnet af den långa järnvägsresan med de många tågomytena, då ansvaret om de två små högvärdorna flickorna, hvilka man anförtrott i hennes vård, så högligen orotat henne, och af den nästan lika tröttsamma tvåtimmarslänga åkturen, då hon suttit instoppad i den präktiga herrgårdsroskan med ett sofvande barn vid hvardera sidan medan ekipaget i lagstadgad långsam takt rullat framåt den breda vägen och höstregnet sakta silat ned utefter vagnrutorna och hindrat all utsikt.

Och sedan denna bedröfliga underättelse, då de ändtliga humnit fram! Två gästrum å andra våningen hade sedan länge stått färdiga att härbergära dem, men blåsten hade nyss slagit ut fönstret i det ena, och »hennes nå», gamla fru grevinnan, hade då ordnat om allt för deras mottagande på ett sätt, som blott i hennes eget tycke var ytterst praktiskt och bra. Det stora gemaket i bottenvåningen hade inredts till sovrum, ur alkovent flyttades sparlakansängen och ställdes vid ena kortväggen att användas af fröken guvernanten, och därinne, »dit intet drag kunde nå», hade placerats två järnsängar åt de båda flickorna. Blott genom denna anordning och det korta välkomnandet, späskadt med råd och förmaningar, fru grevinnan undfånadt dem med, tror flickan sig ha en klar uppfattning af dennas hela väsende.

Om slottet har hon däremot endast mycket oklara begrepp. En bred, hög stentrappa med balustrad såg hon i mörkret, sedan kommo de in i en stenslagd vestibul med trappuppgång till öfre våningen och i hvalfen till höger och vänster väldiga ekkörrar, en ledande till den fruktansvärdt stela salen, där de mottagits och bjudits på te, och den andra förande in till festvåningen, där de af den gamla kammarjungfrun ledsagats genom det ena stora rummet efter det andra hit in till sofgemaket.

Nu ha flickorna längesedan somnat; deras jämna andetag är det enda ljud, som med regelbundna pauser afbryter den tyngande tystnaden. Det vore inte för tidigt, att hon själf sökte hvila. Men hon kan inte.

I stället tar hon ljuset och vandrar långsamt genom rummet. Försiktigt lyser hon på de dyrbara gobelängerna. Endast mycket hastigt har hon redan förut betraktat dem, då kammarjungfrun med lampa i hand visat henne till rätta i det omoderna sofgemaket. Nu försjunger hon i betraktande af de idylliska jaktäventyr de väfda tapeterna framställa med sina herde-jägare i opraktisk friluftsdräkt af siden och sammet, plymer och älskvärdt tillmötesgående vilberåd och med sina allegoriska kvinnoväsen, graciöst utsträckta i gräset vid en undangömd källa i skogen eller majestätiskt hvilande på himmelns skvar.

Vid ett lätt skåp måste hon knäböja för att beundra den konstrika skulpturen å dörrarna, och hvarje silfverpjäs på bordet bredvid underkastar hon en omsorgsfull granskning för att om möjligt gissa sig till dess ålder. Vid den antika marmorgruppen, som på sin höga träsoffel behärskar ena hörnet af rummet, firar hon en stämmingsmåttad andaktsstund. Höga, massiva silfverkandelabrar stå vakt vid ingången till alkovent — hon längtar se dess många ljus stråla.

Hon förvisar sig om, att hennes små skyddslingar sova godt, och återvänder därefter till sin stol framför spegelbordet. Några bleka mänstrålar, som lyckats tränga sig fram genom någon osynlig remna i molnväggen, leka med höstfärgade löf utanför gallerfönstret; tystnaden är beklämmande; allt hvad hon i denna nya omgivning fått af tanke- och känslotryck gifver näring åt underliga drömmar.

Ändtligen ett afbrott i tystnaden! Hon hör smygande steg utifrån den stenlagda hallen. Hon hinner knappast undra, hvem nattvandrar kan vara, förrän stegen komma närmare, stiga lätt upp för en trappa, liksom alldeles bakom akkordväggen, tycks det. Tankarna tumla om hvarandra — lönntrappor, lönnkörrar, spökrum, våldnader!

Sakta öppnas en dörr, inte den breda dubbeldörren inåt festvåningen, utan en hon ej vetat af, en dörr i själfva tapetväggen. Ljuset flämtar till för ett luftdrag, kallt, fuktigt. Någon är inne i rummet.

Men den unga flickan vänder sig inte om, för att se, hvem den besökande är; hon kan inte röra sig hon endast stirrar oafvänt in i spegeln. Glaslet förräder dock ännu ingenting.

Hvilka ljudlösa steg! Så lätt vandrar ingen lefvande varelse fram ens öfver den mjukaste matta.

Plötsligt rycker hon till och lyckas endast med våldsamt ansträngning hejda ett rop af ångslan inför den bild spegeln återgifver så hemskt tydligt.

Nedanför midjans simpla rep faller den grofva klädanden i tunga veck kring en smärt kvinnogestalt — ett mörkt dok faller likt en sorgens slöja nedåt ryggen och täcker delvis pannan — öfver hjässan lyser korsets krona i hvitt — mellan radbandets svarta pärlor glänser från bröstet krucifixets guld.

En nunna! Då skepnaden långsamt glider tätt förbi henne, belyses den för ett ögonblick af ljuset, och hon ser den ädla profilen af ett kvinnoansikte — ögonlocken äro sänkta, munnen ler vemodigt sorgset, hyn är genomskinligt blek.

Strax innanför fönstret öppnas och stänges ljudlöst en okänd dörr, och synen är borta.

Med ljuset i hand störtar flickan in i alkovent. För hvad pris som helst måste hon se en lefvande blick och höra en människoröst!

Det är alldeles lönlöst att få den äldre af småflickorna vaken. Men den yngre sätter sig genast rak upp i

sängen och stirrar på guvernanten med en ångestfull blick:

»Nej! Har du verkligen sett — nunnan?»

Den tillfrågade blir än blekare: »Hur kan du veta? Hvem är —?» men hon blir afbruten af barnet, som pekar mot väggen och frågar med en röst, som skälver af gråt:

»Hon är väl inte kvar därinne?» I samma ögonblick slår hon häftigt armarna om halsen på sin vän och trycker sig tätt intill henne, ty nu höra de båda två, hur en trätrappa knarrar och en tung dörr slås igen. Så är allt åter tyst.

Af ekarnas löfverk väfva mänstrålar-na ett fantastiskt virrvarrsmönster öfver golf och vägg. Ljuset är utbrunnet och osar i staken.

Barnet har dragit sin vän ned till sig i sängen. Och väl gömd i hennes famn, berättar det i afbrutna, osammanhängande satser, hvad det vid sitt förra besök å slottet hört tjänarna förtälja om »ett spöke — som går igen — härinne — när någon skall dö.» Hon är så rädd, så förfärligt rädd, den lilla flickan, att den andra blir fullkomligt lugn under sina försök att trösta och bortförklara. Men länge efter sedan barnet tryggt somnat in på hennes arm, ligger hon vaken timme efter timme, ända tills morgonsolen kommer de många små rutorna att skifta i alla regnbagens färger och en frisk vind leker med parkens sekelgamla träd, så att grenarna gunga och löfven falla.

Den gamla tjänarinnan, som kommer för att väcka gästerna, ser sig förvånad omkring — sängen står orörd, ljuset är helt och hållet utbrändt, den unga flickan ligger i den mest obekväma ställning, det syns, att hon nyss somnat, men barnet sover lugnt och djupt på hennes arm. Hur männe natten har varit?

»Nunnan» tänker hon med en oreflektad ingifvelse, går tyst fram och öppnar en lönnkörr borta vid fönstret.

Den unga flickan spritter till vid ljudet, och i nästa ögonblick står hon vid den gamla sida och betraktar i stum häpnad den egendomligaste lönnkammare. Det är en äkta klostercell med kala, hvitmenade väggar, en smal sängbreds uteder ena väggen och rakt fram en med svart kläde öfverdragen bönepell. På dess smala pulpetbord ligger en gulnad, söndrig bok uppslagen — en handskrifven legendsamling på tyska med konstnärligt pränt och vackert målade initialer och underliga träsnitt med motiv ur martyrhistorien och bibelns skildringar af världens undergång och yttersta domen. Liksom till bekräftelse af dess sanningsenlighet står där bredvid en hemskt grinande dödskalles och predikar på sitt språk om alltings förgängelse. På väggen hänger ett härligt konstverk i elfenben — bilden af den korsfäste.

(Forts.)

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

M. H. Vi ha mottagit en dikt där inledningsstrofen lyder som följer:

I naturens lugna rike, skänkes ro och glad man blifver, när vid kanten af ett dike, jag nu sitter ler och skrifer. Poemets titel är Värdefull glädje(!) Samme författare som gärna sysslar med de djupare problemen diktar vidare om »Själens skatter» på följande sätt:

I den själ där lågan lyser, med en klar och ädel glans, den ej några tvifvel hyser, ty allt går som glädigt dans.

Så enkelt är det när bara lågan lyser!

O. F. Kan ej användas. Insänd porto för retur.

Syster Snöflinga. Af sådana flingor finge vi snart ett helt före om vi samlade på dem.

Carla löser i dikten Musik en af livets dunklare frågor på följande oväntade sätt:

Du (= musiken) svalkar själen efter dagens hetta. Hvad vore lifvet utan själ? En liten obetydlig, skröplig stetta, Förfallen, som en slafvngd träl.

Utbyt hetta mot strider, så blir lifvet genast ett litet obetydligt, skröpligt lider eller mot tunga så få vi gunga. Det senare torde bli bäst, ty bestämdt har inte Carla gungat för häftigt!

Lare är i sanning en beklagansvärd poet. Han har lyckats göra intryck på en flicka ur älfkungens döf och hon bryter sig ur ringdansens och närmar sig den lycklige:

Med ett sakta: »Kom min älskling!» sträckas hennes armar ut, och — men Gud — en plötslig vindil gör på kärleksdrömmen slut.

Hvarpå Lare får gå hem »endast åtföljd af sin skugga!»

En annan gång nöjer han sig väl med solidare flickor som inte försvinna för en vindil!

G. O. Ur er dikt »Miditationer» tillläta vi oss anföra ett par särskildt högstämde strofer:

»Lik dufvans aningsflykt ur Noaks hand är tankens flykt mot okändt himlafäste att söka tankens frö i andens land och aningens och gudens alstrings-näste.

SYSKOLAN

Textilafdelningen, Thyra Grafström

börjar den 15 September.

Undervisning meddelas i konsisömnad, italienskt speksbroderi och knyppling. Anmälningar kunna göras dagligen. Prospekt franko på begäran. Spekskurser anordnas äfven mellan 4-6 två e. m. i veckan.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET, STOCKHOLM.

Dumbärlig för alla sömmerskor,

och i öfrigt för alla damer, är

TRYCK-KNAPPEN

»BIJOU»

med **originalfjäder i ett stycke**, utgörande den **förträffligaste knäppning för Klädningar**.

Sluter till mjukt och säkert och öppnar sig ej af sig själf, samt ger en slät yta.

Garanterad rostfri.

Begär endast märket Bijou, som finnes att tillgå i alla sybehörsaffärer.

Min tankes flykt i evighetens djup dock likväl något andligt fast får hinna. En axel omkring hvilken livets stup en gud, en evig gud må kunna spinna. H. S. Vålment men obetydligt.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

Annonsör Röjdåfors. Annonsern kostar kr. 2 pr gång. »20 år», Fagersta. 3.75 pr gång. »Familjemedlem», Boda p. r. Annonsern kostar kr. 5.— för 2 gånger. Likvid i postanvisning.

Erisk och af en oförligenhet är Farinas Eau de Cologne med Kölnerdömen. Erhåles lädvis och pr flaska till partipris vid köp direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm. Lämplig present vid alla tillfällen. Prospekt gratis och franko.

KÖP BABYLÅDAN »FIX». Tre ombyten smäkläder till den nyfödde, allt välsydt, prydligt, 1:ma kval. Kr. 10+50 öre frakt till landsorten. Rek. af sjukhus och barnm. Fru A. Blomberg, Horskogsgatan 26 I, Sthlm. A. T. Söd. 46 19.

Mellins Food

är bästa kraftnärning för svaga, klena barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speci- & drogaffärer.

GRATIS

äfen till Iduns kvartalsprenumeranter!

IDUNS JUBILEUMSNUMMER

JULEN 1912.

48 sidor omväxlande o. intressanta text- och illustrationsbidrag jämte

gratisplanschen: Carl Larssons

«UNGDOMSGUDINNAN HYLLAS».

Skynda att prenumerera för 4:de kvartalet!

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BILDAD DAM erhåller plats som husföreståndarinna i mindre familj. Svar till »Husföreståndarinna 1912», Nordiska Annonsbyrå, Göteborg.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna, kompetent att undervisa tvänne 12-åriga tvillingssystrar i vanliga skolämnen, språk och musik samt att i öfrigt handla deras uppfostran, erhåller plats till hösten i prästgård i översta Norrland. Fria resor. Svar jämte betyg, ref., löneanspråk och foto. Sändes snarast till kyrkoherden W. Wallin, Karungi.

EN ENKEL, PALITLIG och barnkär, bättre flicka, kunnig i handarbete samt lust för husliga sysslor, får strax plats som husmoders hjälp och sällskap. Lön erhålles och jungfru finnes. Svar till »Enkel, bättre familj», Uddevalla p. r.

BÄTTRE FLICKA, villig att laga mat och kunnig även i uppök, inläggningar m. m. får plats 1 okt. eller förr, att i husmoders frånvaro sköta 3 pers. hushåll. Husjungfru finnes. Svar med foto, och löneanspråk till »Arbetsam», Alfkarleö p. r.

PRIVATLÄRARINNA får plats att läsa med en 8 års flicka. Svar till »Private», Iduns exp., Sthlm.

FLICKA som är något kunnig i matlagning får plats i bättre kafékök. Goda rek. fordras. Klarabergsg. 60. Kafé, Sthlm.

BARNFRÖKEN, som kan undervisa i vanliga skolämnen (III klass) och pianospelning, erhåller plats till höstterminens början. Svar jämte betygsafskrifter och uppgift af ref. till »K. R.», Uppsala p. r.

FLICKA af god familj, som vill åtaga sig husjungfrus sysslor, kan till hösten erhålla förmånlig plats hos direktörsfamilj i brukssamhälle. Svar till »M. L.», Malmö p. r.

MEDELÅLDERS JUNGFRU, snäll och med goda rekommendationer försedd, erhåller genast eller den 24 okt. väl aflönad plats i liten familj. Svar, om möjligt med foto., sändes Fru Augusta Granholm, Björnlanda (Södermanland). SOM sällskap och hjälp till äldre fru får bildad ung dam god plats. 2 jungfrur finnas. Norra Inack-Byrå, Malmsskillnadsg. 27, Sthlm.

EN SNALL och enkel, bättre flicka får plats nu genast i litet hem på landet vid Västkusten, att hjälpa till med hushållet, samt något trädgårds- och hönskötsel. Svar med rekomm. och om möjligt foto. torde sändas till »September 1912», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

I GODT HEM & egendom, 1 tim. resa från Sthlm, hos ensam dam med jungfru, får som medlem af fam. bildad, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v. plats. Betyg från innehafda platser fordras. Vid. Nya Inack-Byrå, Jakobsbergsg. 34, 1 tr. 6 g., Sthlm.

HUSHÅLLERSKA intresserad af matl., bak, slakt m. m. önskas i höst till egendom i Stockholmstrakten. Svar med betyg märkt »Hushåll», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

FÖRESTÅNDARINNA sökes för Råda sockens Alderdomshem i Mölnlycke med 15-20 pensionärer. Begynnelselön kr. 25 pr månad och allt fritt. Skriftliga anmälningar med betygsafskrifter torde snarast insändas till kontorschef Ernst Dahlberg, Mölnlycke.

Råda Sockens Kommunalnämnd. BARNKÄR sjuksköterska eller i sjukvård något kunnig person med allvarlig karaktär, önskas 1 nov. till prästgård vid Angermanälven för tillsyn af 4-årig gosse, som haft benrötta. Betyg, löneanspråk foto. till Fru Kerstin Fellström, Styrnäs, Prestmon.

ANSPRÄKSLÖS, barnkär, frisk och ordentlig flicka för 2 barn, i ålder 4-5 år, som åtager sig att städa och duka samt vara husmodern behjälplig med litet af hvarje inom ett hem förekommande sysslor får lätt plats genast som ensam i vänligt tjänstemannahem i Sthlm. Obs! Sof-plats i barnkammaren. Vid. upplysningar af Fru Irma von Utfall, Grefmagnigatan 19, 1 tr., Sthlm.

ANSPRÄKSLÖS, barnkär, musikalisk flicka kunnig och villig deltaga i matlagning och sömnad samt hvarje-handa husliga göromål får plats 1 okt. i liten familj i öfre Norrland. Lön 15 kr. pr månad. Jungfrur finnas. Svar med foto., betyg till »Hjälplig och sällskap», Iduns exp.

FLICKA, snäll, arbetsam, helst kunnig i matlagning erhåller plats i höst hos familj i stad. Betygsafskrifter, lönepret. och foto. till »D.», Iduns exp.

EN Ista kokerska kunnig, ordentlig och frisk får plats vid Lasarettet i Falun d. 15 sept. Lön 25 kr. pr mån. och allt fritt. Betygsafskrifter torde insändas till husmodern.

Bättre, barnkär flicka, att vara behjälplig med skötandet af 2 barn i åldern 2 1/2 och 1 1/2 år, erhåller plats den 1 okt. på landegendom i Skåne. Svar med rek., foto. och löneanspråk till »Familjemedlem», Onslunda p. r.

Messföreståndarinna. För ingeniörsmessan i Porjus sökes bildad dam som föreståndarinna. Ansökningar med betyg, foto. och ref. samt angivande lönepret. skola vara inkomna senast den 8 sept. och skall sökanden sedan vara beredd att genast tillträda tjänsten. Porjus i augusti 1912. ARBETSCHEFEN.

Kvinnligt skrifbiträde. Hos gift häradsbörjning i Angermanland finnes i början af nov. plats ledig för ordentlig, frisk och duglig renskrifverska, helst förut van vid renskrifning hos domare. Dagliga arbetstiden omkring sju timmar. Bopingsort i stad. Utom husrum och fritt vivre i familjen kan påräknas minst tvåhundra kronors kontant aflönning årligen. Svar med foto., åldersuppgift, stilprofil, ref. och porto till »Landtdomare 1912», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Snäll och duglig husjungfru barnkär samt villig att äfven sköta en 7-årig flicka, erhåller fr. 1 okt. eller förr, god plats i liten fin familj i Göteborg. Svar med betyg och rek. samt om möjligt foto., bedes insändt till »O. G.», Sv. Annonsbyrå, Göteborg.

Ordentlig, pliktrogen flicka erhåller plats som husjungfru i mindre familj i Göteborg från 1 okt. eller förr. Svar med betyg och rek., samt om möjligt foto., bedes insändt till »O. G.», Sv. Annonsbyrå, Göteborg.

Kvinnligt trädgårdsbiträde med god handstil och föregående praktik i yrket, antages för kontors- och expeditionsgöromål samt lättare trädgårdsarbete. Sökande vände sig, helst personligen, till John Wallmark, Haga trädgård, Stockholm.

Anspråkslös bättre flicka, barnkär, kunnig i enklare matlagning, ej under 20 år, får plats i tjänstemannafam. på landet. Svar till »Sept. 1912», Ruda.

Vid Sätters Hospital finnes fr. d. 15 nästk. nov. plats ledig för en tvåttförestånderska. Lön 400 kr. pr år jämte 3 ålderstillägg, bostad, 1:a klass kost m. m. Sökande torde inlämna sina ansökningar åtföljda af styrka betygsafskrifter, frejbetyg m. m. till Hospitalskontoret, Säter.

Enkel, anspråkslös flicka, kunnig i sömnad och matlagning, får god plats i familj 1 okt. Svar till »Familjemedlem», Falun p. r.

Husföreståndarinna. Bildad dam sökes att förestå en ånklingens hushåll. Förutom god allmänbildning och ett behagligt sätt kräves att hon skall besitta de egenskaper som erfordras för att fullborda 3 unga flickors uppfostran till verkligt dugliga husmodrar. Goda villkor mot fullgoda egenskaper. Svar med ref. till »Godt hem» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

På landet i Dalarne finnes i höst plats för en snäll och duglig jungfru, kunnig i enklare matlagning och servering. Alla nutida bekvämligheter. Vidare genom bref märkt »Hemtrefnad 1912», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Tilkännagifvande. Till befattningen som sköterska vid Stockholms stads hälsovårdsnämnds poliklinik i Södermalm här i hufvudstaden äga huggade kompetenta sökande att senast tisdagen den 10 sept. 1912 innan kl. 12 på dagen å hälsovårdsnämndens byrå i huset n:r 4 vid Vasagatan ingifva sina till hälsovårdsnämnden ställda ansökningar. Med befattningen är förenad en kontant aflönning af 800 kr., bostad och värme jämte 5 ålderstillägg å 100 kr. efter resp. 3, 6, 9, 12 och 15 år enligt bestämmelserna för 3:dje lönegruppen i den af Stockholms stadsfullmäktige år 1911 antagna lönerglerngerna. Stockholm den 9 aug. 1912. HALSOVÅRDSNÄMNDEN.

Lärarinna önskas för en 8 års gosse. Företrädare har den, som kan undervisa i pianospelning. Svar med betyg och ref. till Kungs-Starby, Vadstena.

EN SKICKLIG KOKERSKA använder helst Klafreströms spisar. Dessa baka bättre än alla andra, då ugnen uppvärms fullkomligt jämt. Begär prisurakt, gratis och franko från Bruket, Klafreström.

PLATSSÖKANDE 18-ÅRIG ELEMENTARBILDAD flicka önskar plats på större landegendom i naturskön trakt, såsom husmoders hjälp och sällskap. Familjemedlem. Svar till »E. A. L.», Örebro p. r.

UNG landtbrukardotter, van vid arbete, önskar mot fritt vivre plats i bättre fam., helst i närheten af Stockholm för att lära ett hems skötande. Svar t. »Familjemedlem», Ljusdal p. r. UNG NORRLÄNSKA, som för närvarande genomgår en kurs i Karlskoga praktiska skola, önskar plats till 15 nov. i familj som hjälp och sällskap. Är kunnig i sömnad och finare handarbeten samt mycket barnkär. Har förut innehaft dylik plats. Svar märkt »Ung Norrländska», Karlskoga p. r. UNG FLICKA, som genomgått kurs i handarbets- och hushållskurs samt ett år haft plats i fam. önskar plats att ensam sköta ett enkelt hem eller såsom hjälp i fin fam. Betyg och ref. finnes. Svar till »Trefnads», Västerås p. r.

BARNKÄR, frisk och ordentlig bättre flicka, kunnig i handarbete och linnesömnad söker plats i bättre hem där jungfru finns, att vara husmoders hjälp i inomhus förefallande göromål. Någon lön önskas men mest värderas ett vänligt bemötande. Tacksam för svar till »Familjemedlem 18 år», Vik pr Simrishamn.

UNG FLICKA som genomgått en kurs vid Vinslöfs slöjd- och hushållsskola önskar i höst plats som hjälp åt husmoder. Lön önskvärd. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »Landtbrukardotter», Ryd.

ENKEL, anspråkslös flicka önskar plats i god familj, som husmoders hjälp, kunnig i enkl. matlagning, linnesöm, väfnad och handarbete. Lön önskas. Tacksam för svar till »U. M.», Klippan.

BILDAD FLICKA, glad, barnkär, van vid husliga sysslor och enkl. matlagning, något musikalisk och van vid undervisning i vanl. skolämnen, önskar komma i natt, glad familj (gärna å landsbygden). Villig till hjälp med hvad som förekommer. Familjemedlem. Svar tacksamt till »Enkel», pr Lövestad.

FINNES någon äldre ensam dam eller herre eller ett äldre par, som i sitt hem vill ha en ung bättre flicka, som hjälp och sällskap. Har genomgått hushållskurs med allt hvad därtill hör, väkars och sömnad. Musikalisk. Goda ref. finnes. Tacksam för svar under adr. »Praktisk», Postkontoret, Järntorget, Göteborg.

AFLÖNAD PLATS, som flitig hjälpredda, barnfröken e. d. i godt och vänligt hem (där jungfru finnes), sökes af bättre, ordentlig flicka. Gärna att medfölja till utlandet. Kunnig i vanl. matl., bakt. och öfriga husliga bestyr. Svar märkt »B. I.», Saltsjöbaden p. r.

UNG BÄTTRE FLICKA rask och gladlynt, kunnig i handarbete och van vid alla inom ett hus förekommande göromål önskar plats. Goda ref. Svar till »Familjemedlem», Hallstahammar p. r.

I UTlandet bosatt svensk familj önskar bildad flicka plats som sällskap och hemmets hjälp. Kunnig i handarbeten. Svar till »Utomlands», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

KARTRITERSKA önskar anställning. Betyg från innehafda platser. God handstil. Svar märkt »2191», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PRIVATVÅRD önskas nu genast af bildad, sjukvårdskunnig person. Svar Box 39, Broby.

SJUTTONÅRIG FLICKA, som i år utgått från åttaklassigt läroverk önskar plats som guvernant i familj. Tacksam för svar till »D.», Iduns exp.

BILDAD FLICKA, huslig, något musikalisk, med förmåga att sprida trefnad önskar, i saknad af eget hem, plats som värinna i hem där husmoder saknas eller som hjälp och sällskap i familj eller åt klen, äldre eller ensam dam eller herre. Bästa rek. och ref. Tacksam för svar till »Godt lymne», Kristianstad p. r.

ELEMENTARBILDAD bättre flicka önskar komma i godt och trefligt hem för att läsa med barn och ev. hjälpa till med lättare sysslor. Någon lön önskvärd. Godt bemötande fordras och att anses som en af familjen. Svar till »18 år», Örebro p. r.

UNG elementarbildad flicka önskar plats å kontor eller familj såsom skrifbiträde, genomgått Pahlmans bokföringskurs, kunnig i maskinskrifning. Villig deltaga i husliga sysslor. Svar med uppgift om lön till »Värmländska», Iduns exp. f. v. b.

NORRA Inack-Byråns ansk. lärarinna, värd., sjuksköt., kontors-, sällskaps-, hushålls-, barnfröknar. Malmsskillnadsg. 27, Sthlm.

PLATS I HEM PÅ LANDET önskas till hösten af väkunnig flicka med praktisk och teoretisk utbildning att undervisa i väfnad och handarbete samt för öfrigt deltaga i husliga sysslor. Goda betyg. Svar emotst tacksamt inom 8 dagar till »H. L.», Kristianstad f. v. b.

BILDAD, barnkär flicka af god familj önskar snarast plats i aktingsvärdt hem som barnfröken och husmoders hjälp. Bästa rek. Svar till »25-åring», postbox 17, Järfva.

UNG BILDAD FLICKA önskar i början af okt. komma som sällskap och hjälp i liten familj eller hos äldre dam strax utom Stockholm. Musikalisk och kunnig i handarbete. Deltar gärna i hushållet med jungfrus hjälp. Svar emotst tacksamt till »20 år», Karlavägen 6 (Tidningskontoret), Sthlm.

I GODT HEM på landet sökes plats af undervisningsvan lärarinna. Undervisar i skolämnen, språk, musik. Goda betyg. Svar »Barnkär-Enkel», Sv. Telegrambyrå, Sthlm f. v. b.

20 ÅRS FLICKA önskar plats i hem för att deltaga i hushållsgöromål. Svar till »Oktober», Eslöf p. r.

EN 18-ÅRS flicka med afgångsbetyg från 8:de klass önskar plats i bättre familj för att meddela undervisning och vara husmoders hjälp och sällskap. Lön önskvärd. Svar till »Sällskap och hjälp», Eskilstuna.

BILDAD, barnkär, musikalisk flicka, kunnig i finare broderier samt något i sömnad, önskar, som medlem af familjen, 15 eller 24 okt. plats som hjälp och sällskap i bättre hem där jungfru finnes. Lön önskas. Svar inom 8 dagar till »17 år», Mönsterås p. r.

EN FLICKA af god familj, kunnig i sömnad och ett hems skötande, önskar till hösten värinneplats eller ock som hjälp och sällskap i familj. Rek. finnes. Svar till »Duglig», Falun p. r.

EN BÄTTRE FLICKA från godt hem önskar plats i fin familj till 1:sta okt. som hjälp och sällskap. Är villig deltaga i alla hemmets göromål samt handarbeten. Någon lön önskas, dock fästes mer afseende vid att bli ansett som familjemedlem. Tacksam för svar till »Stockholm eller dess närhet», Iduns exp. f. v. b.

BARNKÄR och pålitlig flicka, med godt och jämnt lymne söker plats som barnjungfru 15 okt. eller 1 nov. i godt hem. Svar till »20 år», Laxå.

BARNSKÖTERSKA, Ung, bildad flicka, som genomgått kurs i barnvård, önskar plats, helst på landet, att sköta ett spädt barn och vara frun till sällskap. Svar märkt »A. K.» insändes till Södra Sveriges Annonsbyrå, Malmö.

EN ung flicka önskar sig plats såsom värdarinna å en lunsjsjuk. Svar under adr. »M. E. B.», Iduns exp.

UNG FLICKA, 24 år, som genomgått Nordenfelts slöjdskola, hushållsskola samt för öfrigt kunnig i ett hems göromål önskar plats till hösten i bättre familj, som hjälp och sällskap. Lön önskvärd. Svar till Halsljunga p. r.

UNG FLICKA önskar som monterter, plats i broderiaffär eller såsom sällskap i godt hem att underv. större barn i slöjd. Kunnig i finare handarb., monterterri., modell och cisel. Van vid enkl. klädsöm. Barnkär och musik. Svar till »Agn», Iduns exp.

EN ENKEL bättre flicka kunnig i enkel matlagning samt alla inom hemmet förekommande sysslor önskar plats som husföreståndarinna eller husmoders hjälp. Rekomm. finnes. Svar till »Z.», Ortofta p. r.

Bildad flicka söker mot fritt vivre plats i bättre familj som husmoders hjälp och sällskap. Svar till »Familjemedlem 19 år», Sv. Telegramb., Örebro.

Kindergartenlärarinna, detta är utexam. från Margaretaskolans Kindergartenem. önskar plats i fam. vid bruk eller större herrgård (gärna utomlands) att sysselsätta och taga vård om ett par små barn, ej öfver 6 år. Vara frun till hjälp och sällskap. Familjemedlem. Ref. gifvas och önskas. Svar med uppgift om lön m. m. till »Eget rum», Iduns exp. f. v. b.

Till sjukhus önskar flicka med lust för sjukvård plats. Tacksam för svar till »Pliktrogen», Mjölby p. r.

Husföreståndarinna, skicklig och erfaren i ett hems skötande önskar plats. Fina rek. Tacksam för svar till »Huslig», Mjölby p. r.

21-årig, musikalisk flicka af god familj, som genomgått kvinnlig slöjd- och hushållsskola samt är van vid skrifgöromål å kontor önskar plats i bättre familj som hjälp åt husmoder eller skrifbiträde å kontor. Villig att undervisa nybörjare i vanl. skolämnen samt musik. Svar till »Skånska», Gumælii Annonsbyrå, Malmö f. v. b.

GENF. Fin familj emottager unga flickor till inack. Underv. i franska och andra ämnen efter önskan. Alla mod. bekvämligheter. »Villa »Les Tilleuls» ch. Châtelet 6. Roseraie. HUSHÅLLSSKOLA och PENSION för unga flickor i frisk vacker trakt nära Köpenhamn. Ny halfårskurs börjar d. 3 maj. Frammående språk talas; undervisning meddelas af infödda lärare. Omsorgsfullt vård. Pris 85 kr. i månaden. Referenser: fröken Kerstin Heselgren, Norrlandsg. 17, Stockholm. Program sändas. Fru Stamer, Skovvej 7, Gentofte, Danmark.

ANGENÄM inackordering erhålles på Långbanshyttans pensionat i Värmland. Godt bord, ljusa rum, förtjusande natur, sjö, hög luft, björk- och barrskogar, bil- och cykelvägar. Piano. Riks- i pensionatet, Filipstad 184, adr. Pensionatet Långbanshyttan.

UNDER SKICKLIG föreståndarinnas ledning mottagas hushållsleverer såväl i enklare som finare matlag. som ock i ett hems skötande. För klena damer som önska rekreation och sysselsättning särdeles lämpligt. Pensionatet Långbanshyttan (Värmland).

ENGLISH GENTLEWOMAN (Certified teacher) receives ladies, (large house, garden). Address Mrs Rapley, 11 Thurlow Road, Hampstead, London N. W.

UNGA DAMER, som ämna studera musik eller språk i Berlin, mottagas i pension. Ref.: Frk. Ödlund, Majorstagan 10, 3 tr. Allm. Tel. 3712.

SPLÉNID UNDERVISNING och ett godt hem erhålla unga flickor som önska gedigna kunskaper i engelska och franska språken, sång, musik, målning etc. mot ett moderat pris i Franska Klosterpensionen i England. Terminen börjar den 1 okt. 1912. Närmare upplysningar genom Ruth Johnson, Östergatan 5, Eslöf.

Helinackordering för 2 å 3 yngre damer på Praktiska Hushållsskolan, Jakobsbergsgatan 15, Stockholm.

Å SMEDSBO välkända Pensionat, Aspeboda, Dalarna, några trefliga rum lediga nu genast. Rikst. 876 a, Falun. MALIN LISSEL.

Äldre, anspråkslös dam kan få godt hem på landet i vacker trakt af Skåne, ej långt från järnvägsstation. Moderat pris. Svar till »Godt hem», Sv. Telegramb., Malmö.

Inackordering på landet önskas af 44 års dam i godt, helst abstinert hem. Svar till »Musikalisk», Stockholm p. r.

En skolflicka erhåller inackordering i godt hem. Centr. läge till olika skolor. Svar märkt »60 kr.», Iduns exp.

Schweiz! Waldheim, Bern. Pension för unga flickor (16-20 år). Vackert belägen i en floric park. Franska och tyska talspråk o. undervisning även i engelska, musik, målning m. m. Vinter- och sommarsport. Resor företagas till Italien och sommaren tillbragas i Alperna. Ref. och prospekt erhålles genom Herr och fru Olson, Arvika och fröken A. Bergqvist, Linnégate 11, Göteborg.

Töchterpensionat von Frau R. Cramer, Hannover, Ifflandstr. 26 I, bietet jungen Damen angenehmes Heim. I:a in- und ausländische Referenzen.

Till höstterminen kan bästa inack. erhållas för skolgång nära flera af våra bästa skolor å Östern. De bästa ref. Svar märkt »Aug. 1912», Iduns exp.

Att hyra i Norrtelje, För herre eller dam, som är i behof af hvila och luftombyte, finnes en välmöbl. dublett eller enkelrum med centralt, vackert läge, nu genast eller 1:sta okt. Goda, billiga lefnadsomkostnader. Hårlig luft, goda bad. Tågförb. med Sthlm 3 ggr. dagligen. Skriftliga svar till »Treflig bostad», Norrt. Tidn. exp. f. v. b. eller Riks. Telef. Norrtelje 134.

Elsa Sundberg hemkommen efter fleråriga pianostudier i Berlin, ger lektioner efter Teresa Carrenos metod. Postadr. Birgerjarlgatan 131 B.

VIODOL-TVÄLEN är genom sin ypperliga sammansättning af de finaste ingredienserna en verklig skönhetsvärd.

Husqvarna Köttkvarnar hafva under årens lopp genom sina goda egenskaper förvärvat allmänhetens förtroende ej blott i Sverige utan öfver hela världen. Den, som skall köpa en köttkvarn, bör därför begära Husqvarnas fabrikat. Försäljas i hvarje välorterad järn- och bosättningsaffär.

Annonsera i Idun!

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.

Gymnastikdirektörsexamen afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Professor Unmans Institut börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik.

Göteborgs Gymn. Institut, Göteborgs Arkader, Göteborg, börjar 10 okt. fullständig utbildningskurs i Massage och Sjukgymnastik.

Professor Cederschöld behandlar med egna massagemetoder: Mag-, Tarm-, Reumatiska- och Nerv-åkommor m. m.

Göteborgs Privata Förlossningshem, Möllingsg. 7, Tel. 17 50, 39 37, 37 70. Större rum med tel. 8 o. 10 kr. pr dag.

RAMIN REUMATISM verksamt mot Till salu i apotek och i mikalieaffärer. Raminfabriken, Estöf. Rikst. 91.

SANITAS Specialaffär för Sjuk- o. Hälsovårdsartiklar. Dambindor 95 öre pr duss.

Ferrin Bästa järnmedel, utmärkt styrkande. Föreskrives af många läkare. Apoteket Lejonet, Malmö. Finnes äfven i form af Tabletter. Fås på apoteken

Oatine-Crème är det förmärsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga smölvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar.

Rynktinktur (Majorskan Edmann, Varberg) Borttager rynkor och pormaskar. Har en underbar förmåga att föryngra och försköna, ty hyn blir skär och genomskinlig.

EAU DE QUININE från Ed. Pinaud, 18 Place Vendôme, Paris. Är Ni rädd om Ert hår använd

Elsa Philips Husmodersskola, Karlavägen 1 A, Stockholm, börjar sin 9:de termin för bildade unga flickor den 16 sept. 1912.

I KVINNLIGA UTBILDNINGSSKOLAN VILLA HULT emottages anmälningar till höstkursen, som börjar den 15 september och fortgår i tre månader. Elever emottages äfven på kortare tid om plats finnes ledig.

Husmodersskolan Hemmet börjar hösttermin. d. 16 sept. Grundlig o. praktisk undervisn. Utm. referenser.

Fil. D:r Anna Ahlströms Läroverk Nya Elementarskolan för flickor, 29 Kommendörsgatan, Stockholm, invid Cirkusplan. Småskola (äfven gossar). Elementarskola med normalskolekompetens.

Rodenstamska Skolan i Hudiksvall mottager 2 sept. nya elever i Skolkökslärrarinnekursen, Slöjdlärrarinne- och Väflärrarinnekursen samt Husmoderskursen, till hvilken och hör konserverings- och vegetarisk kurs.

Birgitta-Skolans kurser i Klädsömnad, Fransk llnnesömnad, Konstbroderi, Spetsömnad och Knyppling börja åter 15 sept. Regeringsgatan 19-21. Prospekt på begäran.

Andrea Eneroths Handarbetsskola, Karduanmakaregatan 8 B, 1 tr., Stockholm. Allm. Tel. Br. 45 36.

Lektioner i Llnnesömnad. (äfven Blusar, Barnkläder m. m.) Praktisk metod, utan träckling. - Hvarje elev disponerar en symaskin.

Palmgrenska Samskolan. Grundad 1876. Förberedande klasser. Realskola och Gymnasium i bägge linjerna. Rätt att anställa student- och realskoleexamen.

Kristinehamns Praktiska Skola (Grundad 1878.) Sveriges största, mest mångsidiga och erkänt bästa praktiska läroanstalt för män och kvinnor.

Eldgårdens Sjuk- och Hvilohem. (Dalarna) adress Djurås (Stockholm-Insjön). Medicinsk dietetisk och kirurgisk behandling företrädesvis för Mag-, Tarmsjukdomar samt kvinnosjukdomar.

Varje dam kan frisera sig på aftonen för följande dag endast med den lagligt skyddade Hårvägningsapparaten "Rapid".

Kuddöverdrag af grått linne, stort. ca 40x75 cm. med knutna fransar o. upprättad mönster enligt vidstående illustr.

Energiska Damer! Ett gynnsamt tillfälle gifves att förtjäna penningar och eventuellt vinna framidsplats genom praktiskt-ekonomiskt arbete bland vänner och bekanta.

Ingenjör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee för Maskin- och Elektro-Ingenjörer, Byggnadsingenjörer, Landmätare och Arkitekter.

Doktorinnan Bergmans Målarskola. Elever mottagas i Porslins-, Olje-, Akvarell- och Gobelinnmålning. Miniatur på elfteben. Beställningar mottagas.

Kindergarten. Höstterminen börjar den 20 sept. Ny-anmälningar mottagas Bergsgatan 20, 4 tr., Sthlm. Allm. tel. Kungsh. 22 92.

Undervisning i llnnesömnad meddelas af Augusta Regnander. Underrättelse i Bikupan, Klarabergsg. 21, Stockholm.

Äkta Fransk Liljemjolk, bästa medel för erhållande af hvit och träsch hy. Borttager rynkor, finnar, m. m., m. m. Pr. ask 3.- + porto.

Personer som lida af gallsten blifva fullst. botade med gammal bepröfvad husmedicin, som hjälpt hundratals pers. från mångårigt lidande.

KALMAR ÅNGKVARNS OÖFVERTRÄFFADE HAFREGRYN DAMER! En ny utförlig receptbok å 1 kr. öfver Lärarinnan Frk. Anna Anderssons mycket besökta o. värdekommande kurs i finare salader.

FRUKT -Skåp. -Hyllor. -Stall. -Stegar. Potatisförvaringskistor. Strykbräden, Armstrykbräden, Tvättbräden, Stegar, Trappstolar, Blomsterställ Trädgårds-, Balkong- och Verandamöbler.

Rönneådalens Aktiebolag, adr. Stockamöllan. Telefon 5. Linnevävnader från Gestriklands Linneväfveri, Gefle, äro erkänt förstklassiga.

Att själf måla (lackera) möbler m. m. är en enkel sak för hvem som helst med Ripolin. 84 färgtöner. Torkar fort med en porsilinsliknande glans.

Med denna nummer följa Iduns Romanbilaga och Iduns Ungdomstidning. C. CORNELIUSSON'S Ostron Anjovis LYSEKIL

Det modernaste och elegantaste i tyger af hög kvalitet representeras af märket "WELLWOVEN"

Genom att specialisera å ett fåtal märken står fabrikerat upp-nått i fråga om såväl utförande, styrka, kvalitet som pris.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1912.